Monitoronderzoek

Wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs

Peiling 4, najaar 2025

Leonie Middelbeek, Janne de Roode, Marijn Vleeskens,
Lucy Middelkoop en Pauline van Eck

Oberon
onderzoek | advies

Inhoudsopgave

1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding onderzoek 5
1.2 Onderzoeksvragen 6
1.3 Onderzoeksopzet 6
Respons 7
Representativiteit 7
Focusgroepen 7
1.4 Leeswijzer 8

2 Bevindingen 9
2.1 De plaatsingslijst 9
2.1.1 ..Vestigingen met een plaatsingslijst 9
2.1.2 ..Aantal leerlingen op een plaatsingslijst 13
2.1.3 ..Zicht op 'dubbele' aanmeldingen 14
2.1.4 ..Toelaatbaarheidsverklaringen van leerlingen op de plaatsingslijst 15
2.1.5 ..Voornaamste ondersteuningsbehoeften 15
2.1.6 ..Huidige (onderwijs)plek van leerlingen op een plaatsingslijst 17
2.1.7 ..Redenen voor het bestaan van de plaatsingslijst 19
2.1.8 ..Bredere ontwikkelingen van invloed op de plaatsingslijst 20
2.1.9 ..Verwachte termijn voor plaatsing 20
2.2 Initiatieven om de plaatsingslijst te voorkomen of verminderen 24
2.3 De onderzoekslijst 25
2.3.1 ..Aantal vestigingen met een onderzoekslijst 26
2.3.2 ..Aantal leerlingen op een onderzoekslijst 29
2.4 De interesselijst 31
2.4.1 ..Aantal vestigingen met een interesselijst 31
2.4.2 ..Aantal leerlingen op een interesselijst 34
2.5 Vergelijking peilingen 35
2.5.1 ..Percentage vestigingen met een plaatsingslijst 35
2.5.2 ..Aantal leerlingen op de plaatsingslijst 37
2.5.3 ..Verblijfplek van leerlingen op de plaatsingslijst 38
2.5.4 ..Verwachte termijn van plaatsing 39
2.5.5 ..De onderzoekslijst 39
2.5.6 ..Aantal leerlingen op de onderzoekslijst 41
2.5.7 ..De interesselijst 42
2.5.8 ..Aantal leerlingen op de interesselijst 44

3 Tussentijdse conclusies 45
Actueel beeld van de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs 45
De plaatsingslijst 46
De onderzoekslijst 46
De interesselijst 47
Overeenkomsten en verschillen peiling 4 en eerdere peilingen 47

Oorzaken wachtlijsten 48
Oorzaken van de plaatsingslijst 48
Gebruik van de onderzoekslijst en de interesselijst 49
Registratie en communicatie 49
Oplossingsrichtingen voor de wachtlijstproblematiek 50
Tot slot 51

Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording 52
Onderzoeksopzet op hoofdlijnen 52
Respons 53
Representativiteit 55
Bijlage 2 Overige tabellen en figuren 58

1 Inleiding

Voor u ligt de vierde rapportage van het monitoronderzoek naar de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs dat plaatsvindt in de periode 2024 tot en met 2027. In dit hoofdstuk schetsen we in het kort de aanleiding voor het onderzoek, de onderzoeksvragen die in het monitoronderzoek centraal staan, de onderzoeksopzet en de opbouw van dit rapport.

1.1 Aanleiding onderzoek

In het najaar van 2020 is in de Tweede Kamer een motie[1] ingediend over de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs (go). Hierin werd aangekaart dat er signalen waren dat er leerlingen op wachtlijsten stonden voor het speciaal basisonderwijs (sbo) en (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) en dat deze wachtlijsten niet werden gemonitord. Hierdoor was er geen sprake van een betrouwbaar beeld van de wachtlijsten. In de motie werd de regering verzocht om de wachtlijsten te monitoren en om, in overleg met de schoolbesturen en samenwerkingsverbanden passend onderwijs, te zoeken naar oplossingen voor leerlingen die op de wachtlijst staan.

In het voor- en najaar van 2023 zijn door Oberon twee flitspeilingen uitgevoerd om een eerste beeld te vormen van de wachtlijsten in het go. Van 2024 tot en met 2027 worden tweemaal per jaar opnieuw gegevens over wachtlijsten in het go in kaart gebracht door Oberon en Kohnstamm Instituut, in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Door beter zicht te krijgen op de wachtlijsten wil het ministerie oplossingsrichtingen verkennen om de wachtlijsten aan te pakken.

In het onderzoek naar de wachtlijsten in het go gaat aandacht uit naar de drie typen wachtlijsten waarover het ministerie meer wil weten. Dit zijn de plaatsingslijst, de onderzoekslijst en de interesselijst. (Zie onderstaand kader voor de definities.) De focus in het onderzoek ligt op de plaatsingslijst, aangezien daar de leerlingen op staan voor wie is bepaald dat go de meest passende onderwijsplek is, maar die hier desondanks (nog) geen onderwijs kunnen volgen.

Plaatsingslijst*:* op deze lijst staan leerlingen die volgens een Commissie van Onderzoek (voor cluster 1 en 2) of een samenwerkingsverband passend onderwijs (voor cluster 3 en 4) recht hebben op toegang tot (een andere vorm van) het gespecialiseerd onderwijs, maar voor wie nog geen plek is op de school van aanmelding in het gespecialiseerd onderwijs.

Onderzoekslijst*:* op deze lijst staan leerlingen voor wie nog niet is bepaald of zij recht hebben op toegang tot het gespecialiseerd onderwijs, maar die al wel schriftelijk zijn aangemeld bij een vestiging in het gespecialiseerd onderwijs én bij wie de onderzoeks-/toelaatbaarheidsprocedure al wel in gang is gezet.

Interesselijst*:* op deze lijst staan leerlingen die (nog) niet schriftelijk zijn aangemeld bij een vestiging in het gespecialiseerd onderwijs en bij wie nog geen onderzoeks-/toelaatbaarheidsprocedure voor toegang tot het gespecialiseerd onderwijs in gang is gezet, maar van wie hun ouders/verzorgers al wel interesse hebben getoond in een onderwijsplek voor hun kind op desbetreffende vestiging.

[1] Kamerstuk 31497, nr. 377 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen

1.2 Onderzoeksvragen

In het monitoronderzoek naar de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

A. Wat is het actuele beeld van de (verschillende typen) wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs?
    1. Op hoeveel onderwijsvestigingen bestaan er wachtlijsten waarop leerlingen staan?
    2. Hoeveel leerlingen staan er gemiddeld genomen op de wachtlijsten van onderwijsvestigingen?
    3. Hoelang duurt het voordat leerlingen die op een plaatsingslijst staan, kunnen worden geplaatst op een onderwijsvestiging in het go?
    4. Welke ondersteuningsbehoeften hebben de leerlingen die op een plaatsingslijst staan van onderwijsvestigingen in het go?
    5. Waar bevinden leerlingen zich die op een plaatsingslijst staan gedurende de periode dat zij nog niet kunnen worden geplaatst?
    6. Hoe is de verhouding van afgegeven toelaatbaarheidsverklaringen per bekostigingscategorie van de leerlingen die op een plaatsingslijst staan van onderwijsvestigingen voor cluster 3 of 4?
    7. In hoeverre verschillen de antwoorden op bovenstaande vragen naargelang de regio waarin onderwijsvestigingen staan en de onderwijssoort?

B. Hoe ontwikkelen de verschillende typen wachtlijsten zich in de periode van 2024 tot en met 2027?
C. Wat zijn de belangrijkste oorzaken van het ontstaan van de (verschillende typen) wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs?
D. Op welke manier vindt de registratie van wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs plaats en in hoeverre vindt communicatie hierover plaats tussen de onderwijsvestigingen, hun schoolbesturen en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs?
E. Welke oplossingen om wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs te verminderen en/of te voorkomen lijken het meest kansrijk?

1.3 Onderzoeksopzet

Om bovenstaande vragen te beantwoorden wordt tweemaal per jaar een vragenlijst uitgezet. Daarnaast vinden focusgroepen plaats met verschillende partijen die betrokken zijn bij de wachtlijstproblematiek en eventuele oplossingen die hiervoor gevonden worden. De vragenlijst wordt uitgezet onder de onderwijsvestigingen die go verzorgen om zo een goed beeld te krijgen van de huidige wachtlijsten, de belangrijkste oorzaken van het bestaan hiervan te achterhalen en om te volgen hoe de wachtlijsten zich gedurende de jaren ontwikkelen. De focusgroepen worden ingezet om verdiepend inzicht te krijgen in de problematiek en de wijze waarop hiermee wordt omgegaan. Deze data benutten we om informatie te verkrijgen over kansrijke oplossingen om wachtlijsten te verminderen en te voorkomen.

Voor de volledige onderzoeksverantwoording verwijzen we naar Bijlage 1. Hier gaan we kort in op de respons en de representativiteit.

Respons

In totaal hebben we zicht gekregen op de wachtlijsten van 453 onderwijsvestigingen van de 833 in het go via een vragenlijst en aanvullende belronde. Daarmee is een responspercentage van 53% behaald. Zie tabel A1 in Bijlage 1.

Voor cluster 1 zijn de vragen naar aanleiding van de eerste peiling in het monitoronderzoek anders uitgezet dan bij de andere clusters, namelijk centraal bij de twee vertegenwoordigers van de onderwijsvestigingen voor cluster 1. Zij hebben zicht op de eventuele aanwezigheid van wachtlijsten op hun scholen. Voor het sbo en voor cluster 2, 3 en 4 van het so, vso en (v)so geldt dat we met een online vragenlijst zicht hebben gekregen op de wachtlijsten. 293 van de 825 vestigingen hebben de vragenlijst ingevuld. Daarmee is een responspercentage van 45% behaald. Zie tabel A1 in Bijlage 1.

Na sluiting van de vragenlijst is de respons geanalyseerd. Daarbij is gekeken naar de totale respons en de respons per regio. Wanneer de gewenste responspercentages niet behaald waren, hebben we vestigingen opgebeld om zo alsnog enkele gegevens over de aanwezigheid van een eventuele plaatsingslijst op te halen. In totaal zijn 289 vestigingen gebeld, waarvan 155 vestigingen hebben gereageerd op deze vragen. Daarvan waren 3 antwoorden onvoldoende betrouwbaar, omdat de scholen onvoldoende zicht hadden op de leerlingen op de plaatsingslijst[2]. Deze scholen zijn dan ook niet in de analyses meegenomen.

Vragen in de vragenlijst over de aanwezigheid van een eventuele onderzoekslijst zijn niet gesteld aan de vestigingen voor cluster 2. Voor dit cluster geldt namelijk dat leerlingen pas bij vestigingen in beeld komen nadat ze zijn toegelaten door de Commissie van Onderzoek van een van de vier instellingen voor cluster 2. Vragen over de onderzoekslijst zijn daarom gesteld bij de Commissies van Onderzoek. Zie voor de respons op de vragenlijst per cluster, tabel A3 in Bijlage 1.

We hebben tot slot per regio Passend Onderwijs PO en Passend Onderwijs VO gekeken naar de respons op de vragenlijst en de responspercentages. Zie tabellen A4 en A5 in Bijlage 1.

Representativiteit

Om te kijken in hoeverre de 445 vestigingen die de vragenlijst invulden of reageerden op de belronde representatief zijn voor de vestigingen binnen het go (de populatie), hebben we gekeken naar in hoeverre de responsgroep een goede afspiegeling is van de populatie gelet op het soort onderwijs dat zij verzorgen en de regio's waarbinnen zij vallen. We hebben gekeken naar in hoeverre de onderwijssoorten binnen de responsgroep in dezelfde mate vertegenwoordigd zijn als binnen de populatie. Dat doen we aan de hand van percentages, zie tabel A6 in Bijlage 1. We achten de responsgroep voldoende representatief als het gaat om de spreiding van onderwijssoorten. We hebben de responsgroep ook vergeleken met de populatie gelet op de regio's waarbinnen zij vallen. Zie tabel A7 en A8 in Bijlage 1. Ook als het gaat om de spreiding van vestigingen over de regio's achten we de responsgroep voldoende vergelijkbaar met de populatie.

Focusgroepen

In het najaar van 2025 vonden geen focusgroepen plaats. Deze zullen opnieuw plaatsvinden in 2026.

---

[2] Voor deze scholen was bijvoorbeeld niet duidelijk om hoeveel leerlingen het precies ging of in hoeverre de leerlingen op de lijst een tlv hadden. Zodoende bestond de mogelijkheid dat het niet om leerlingen op de plaatsingslijst ging maar om leerlingen op een interesselijst.

1.4 Leeswijzer

In deze rapportage staat peiling 4 die plaatsvond in het najaar van 2025 centraal. We beschrijven onze bevindingen in het volgende hoofdstuk. Vervolgens vergelijken we de bevindingen uit de vierde peiling met de bevindingen uit de eerdere peilingen. We sluiten het rapport af met de voorlopige conclusies.

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk presenteren we de bevindingen die we deden op basis van de vierde peiling in het najaar van 2025. We besteden daarbij achtereenvolgens aandacht aan:

- De plaatsingslijst;
- De onderzoekslijst;
- De interesselijst.

Waar mogelijk[3] vergelijken we of bevindingen overeenkomen dan wel verschillen voor de verschillende onderwijssoorten en regio's Passend Onderwijs PO en Passend Onderwijs VO.[4]

2.1 De plaatsingslijst

Onderwijsvestigingen in het go hanteren verschillende typen wachtlijsten. Het ministerie van OCW wil graag zicht op de verschillende wachtlijsten. De eerste is de plaatsingslijst.

Definitie plaatsingslijst
Op een plaatsingslijst staan leerlingen aan wie een toelaatbaarheidsverklaring (tlv) is afgegeven (cluster 3 en 4) of voor wie door de Commissie van Onderzoek het recht op toegang tot het gespecialiseerd onderwijs is toegezegd (cluster 1 en 2), maar voor wie nog geen plek is op de school van aanmelding.

2.1.1 Vestigingen met een plaatsingslijst

Van de 453 vestigingen die in oktober 2025 deelnamen aan dit onderzoek, had 80% op dat moment geen plaatsingslijst en gaf 20% aan wel een plaatsingslijst te hebben (zie figuur 1).

[3] De mogelijkheid om een uitsplitsing van onderwijssoorten en regio's te maken is afhankelijk van de responsgroep die in de analyse mee kan worden genomen. Naarmate die groep kleiner wordt, worden analyse-uitkomsten sneller herleidbaar naar individuele vestigingen. Indien dit het geval is, zullen analyse-uitkomsten niet worden opgenomen in de rapportage.

[4] We rapporteren zowel over de regio's Passend Onderwijs PO als over de regio's Passend Onderwijs VO omdat deze regio's, hoewel grotendeels vergelijkbaar, niet volledig overeenkomen.

Figuur 1: *Percentage vestigingen met een plaatsingslijst (N=453)*

Inzoomen op de onderwijssoorten en clusters

Als we inzoomen op de groep vestigingen met een plaatsingslijst (zie figuur 2), zien we dat het grootste deel (36%) van de go-vestigingen met een plaatsingslijst een vestiging voor vso is. De groep vestigingen voor so is daarna het grootst: van de go-vestigingen met een plaatsingslijst is 27% een so vestiging.

Wat betreft de verschillende clusters is te zien dat de meeste vestigingen met een plaatsingslijst cluster 4 onderwijs aanbieden (59%) en cluster 2 onderwijs vormt slechts 1% van de groep. In cluster 1 komen geen plaatsingslijsten voor.

Figuur 2: *Verdeling naar onderwijssoort (links, N=89) en clusters (rechts, N=69) binnen de groep vestigingen met een plaatsingslijst*

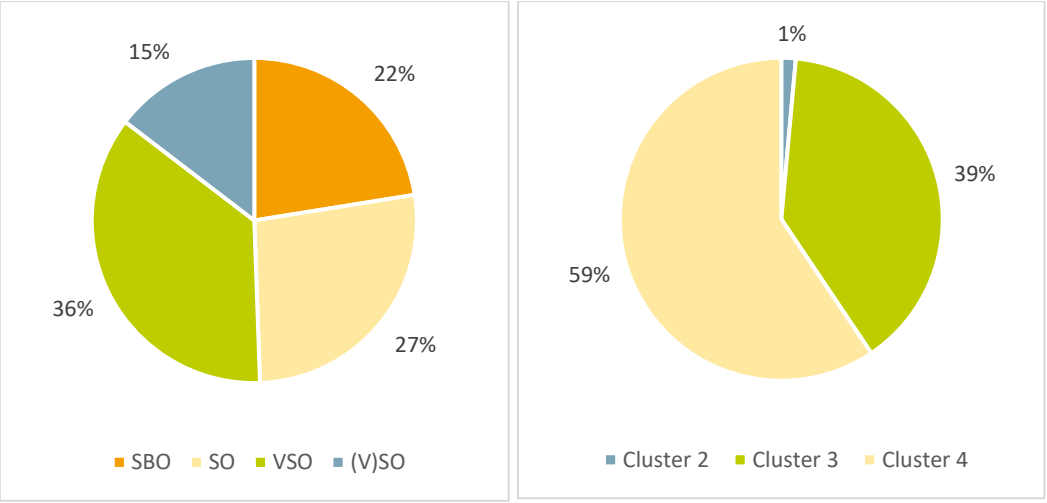

Wanneer we niet als startpunt de groep vestigingen met een plaatsingslijst nemen maar het totaal aantal vestigingen per onderwijssoort, dan valt het vso eveneens op. We zien dat er binnen het vso 31% van de vestigingen een plaatsingslijst heeft. In het sbo zijn relatief het minst vestigingen met een plaatsingslijst (13%). Zie tabel 1 voor het percentage vestigingen met een plaatsingslijst, weergegeven per onderwijssoort.

Tabel 1: *Percentage vestigingen met een plaatsingslijst per onderwijssoort (N=453)*

	Respons	Percentage vestigingen van de responsgroep met een plaatsingslijst
SBO	**150**	**13%**
SO	**116**	**21%**
Cluster 1	1	0%
Cluster 2	36	3%
Cluster 3	35	34%
Cluster 4	44	25%
VSO	**102**	**31%**
Cluster 2	6	0%
Cluster 3	16	19%
Cluster 4	80	36%
(V)SO	**85**	**15%**
Cluster 1	7	0%
Cluster 2	1	0%
Cluster 3	62	19%
Cluster 4	15	7%

Inzoomen op de regio's

Daarnaast hebben we voor het sbo en cluster 3 en 4 gekeken naar het percentage vestigingen met een plaatsingslijst per regio. We kijken alleen naar het sbo, cluster 3 en 4 omdat deze vestigingen onder de samenwerkingsverbanden passend onderwijs vallen die bij de regio's horen. Voor de regionale indeling hebben we gekeken naar de regio's Passend Onderwijs PO en Passend Onderwijs VO.[5] Hoewel de regio's voor PO en VO vrijwel identiek zijn, maar voor een aantal regio's geldt een andere indeling voor het PO dan voor het VO.

In figuur 3 zijn de regio's Passend Onderwijs PO weergegeven met de range waarbinnen het percentage vestigingen met een plaatsingslijst valt. In figuur 4 is de range voor elke regio Passend Onderwijs VO zichtbaar. In Bijlage 2 tabellen B1 en B2 zijn de exacte percentages van vestigingen met een plaatsingslijst per regio weergegeven.

[5] In Bijlage 1 staat beschreven op basis van welke gegevens tot de volgende regio-indelingen is gekomen.

Figuur 3: *Percentage vestigingen met een plaatsingslijst per regio Passend Onderwijs PO*

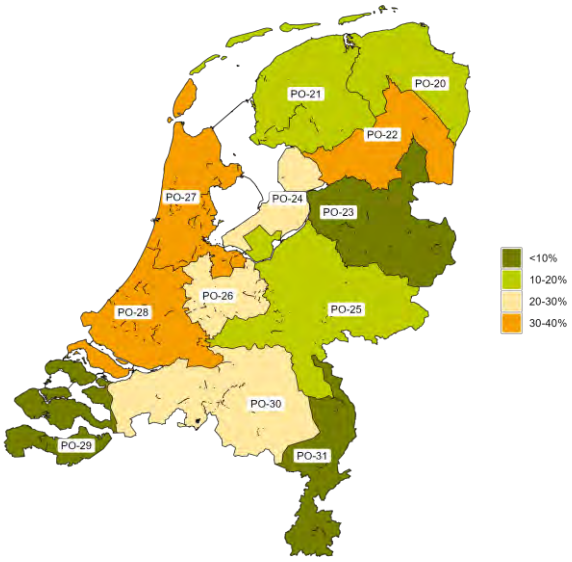

Figuur 4: *Percentage vestigingen met een plaatsingslijst per regio Passend Onderwijs VO*

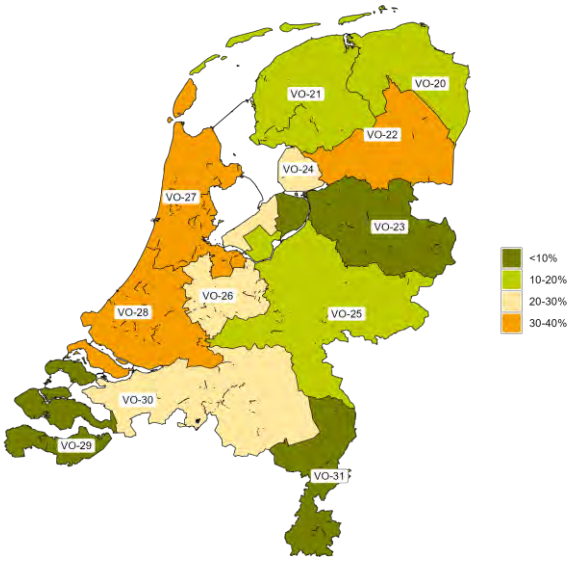

In de voorgaande figuren vallen Noord-Holland (PO/VO-27), Zuid-Holland (PO/VO-28) en Drenthe (PO/VO-22) zowel bij de PO-indeling als bij de VO-indeling op als regio's waar relatief gezien veel vestigingen een plaatsingslijst hebben. Het gaat daarbij om tussen de 30 en 40% van de vestigingen die een plaatsingslijst heeft. In tabel B1 en B2 in Bijlage 2 staan exacte percentages en is te zien dat Drenthe het hoogste percentage vestigingen met een plaatsingslijst heeft (36%). Regio's Overijssel (PO/VO-23), Zeeland (PO/VO-29) en Limburg (PO/VO-31) hebben procentueel gezien de minste vestigingen met een plaatsingslijst. Voor de overige regio's geldt dat het percentage vestigingen met een plaatsingslijst schommelt tussen de 10 en 30%.

2.1.2 Aantal leerlingen op een plaatsingslijst

In de vragenlijst is aan de vestigingen gevraagd hoeveel leerlingen op het moment van invullen (oktober 2025) op de plaatsingslijst staan. In figuur 5 is weergegeven hoeveel procent van de vestigingen met een plaatsingslijst 1-5 leerlingen, 6-10 leerlingen, 11-20 leerlingen, 21-30 leerlingen etc. op de plaatsingslijst heeft staan. De gegeven antwoorden lopen uiteen: van 1 leerling tot 43 leerlingen per vestiging. De meeste vestigingen geven aan dat er tussen de 1 leerling en 5 leerlingen op de plaatsingslijst staan. En het gemiddelde aantal leerlingen dat op een plaatsingslijst staat – bij de 88 vestigingen met een plaatsingslijst[6] – is 5 leerlingen per vestiging. Belangrijk om hierbij op te merken is dat deze cijfers zich niet lenen om het totaal aantal leerlingen te berekenen dat in Nederland op een wachtlijst staat voor plaatsing op een go-vestiging. Dat komt doordat leerlingen geregeld op meerdere go-vestigingen worden aangemeld wanneer zij wachten op een plek en vestigingen hier niet altijd van op de hoogte zijn. (Zie ook figuur 7.) In deze monitor telt een leerling waarbij dit het geval is, meerdere keren mee. Centraal zicht op deze 'dubbele aanmeldingen' ontbreekt, waardoor hier niet voor gecompenseerd kan worden in berekeningen. Daarom rapporteren we in deze monitor over de kenmerken van de plaatsingslijst.

Figuur 5: *Percentage vestingen per categorie aantal leerlingen op een plaatsingslijst (N=88[7])*

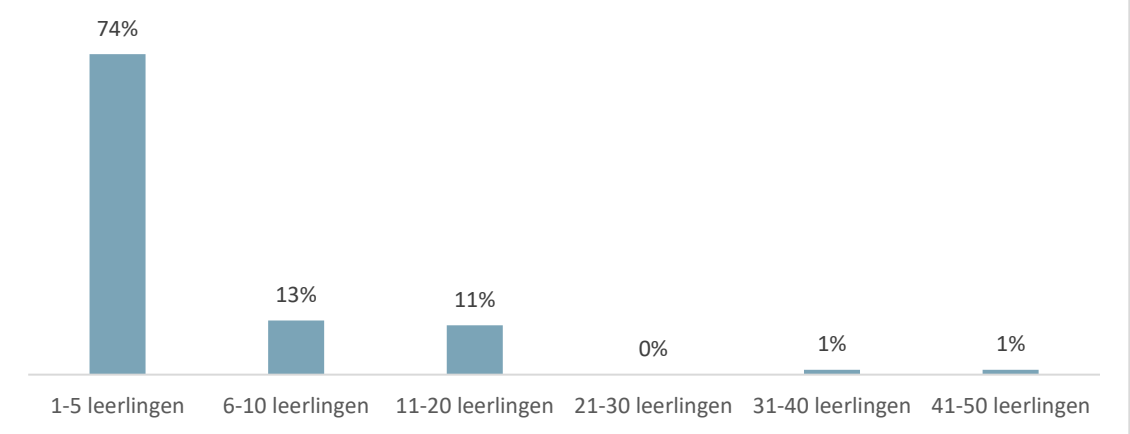

Inzoomen op de onderwijssoorten

We hebben ook gekeken naar het gemiddelde aantal leerlingen op een plaatsingslijst (voor de vestigingen met een plaatsingslijst) per onderwijssoort. In figuur 6 is het gemiddeld aantal leerlingen op de plaatsingslijst per onderwijssoort weergegeven. In de figuur is te zien dat het gemiddelde aantal leerlingen dat op een plaatsingslijst staat voor de verschillende onderwijssoorten rond de 5 ligt.

---

6 De respons van één vestiging is niet meegenomen in de analyse van deze vraag, omdat uit een navraag bij de school bleek dat het opgegeven aantal leerlingen op de plaatsingslijst niet klopte, omdat bij deze vraag zowel leerlingen met als zonder een toelaatbaarheidsverklaring waren meegeteld.

7 Zie voetnoot 6.

Figuur 6: *Gemiddeld aantal leerlingen op de plaatsingslijst, weergegeven per onderwijssoort (en alleen voor de vestigingen met een plaatsingslijst) (N=88, uit vragenlijst + belronde)*

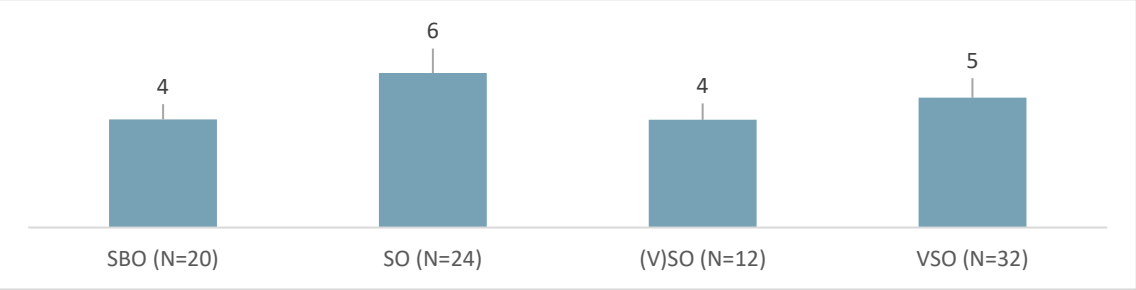

In de vragenlijst is aan de 10 (v)so vestigingen met een plaatsingslijst gevraagd of de leerlingen voornamelijk voor het so, het vso, of voor beide onderwijssoorten op de plaatsingslijst staan. Vijf vestigingen geven aan dat er alleen so-leerlingen op de plaatsingslijst staan en één vestiging geeft aan dat er alleen vso-leerlingen op de plaatsingslijst staan. De overige vier vestigingen geven aan dat leerlingen op de plaatsingslijst voor zowel het so als het vso staan. In de belronde is deze vraag niet gesteld.

2.1.3 Zicht op 'dubbele' aanmeldingen

Het komt voor dat leerlingen die recht hebben op een plek in het go (Commissie van Onderzoek heeft toegang toegezegd of het samenwerkingsverband passend onderwijs heeft een tlv afgegeven) op meerdere vestigingen worden aangemeld, omdat ze nog geen plek hebben gevonden waar ze kunnen starten. Om deze reden is aan de vestigingen met een plaatsingslijst gevraagd in hoeverre zij zicht hebben op het aantal leerlingen dat ook bij andere vestigingen wordt aangemeld.

In figuur 7 is te zien dat bijna de helft van de vestigingen met een plaatsingslijst aangeeft (vrijwel) altijd of meestal zicht te hebben op of aangemelde leerlingen ook zijn aangemeld bij andere vestigingen in het go. Aan de vestigingen die aangaven hier (vrijwel) altijd of meestal zicht op te hebben, stelden we vervolgens de vraag: Voor hoeveel van de leerlingen die op dit moment op de plaatsingslijst staan, weet je dat zij ook op de plaatsingslijst voor andere go-vestigingen staan? Op het moment van invullen wisten 33 vestigingen dat gemiddeld 47% van hun leerlingen op de plaatsingslijst ook ergens anders in het go was aangemeld.

Figuur 7: *In hoeverre hebben vestigingen zicht op het inschrijven bij meerdere vestigingen? (N=73)*

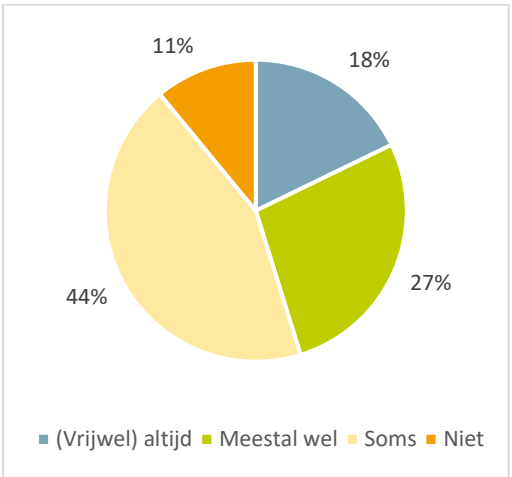

2.1.4 Toelaatbaarheidsverklaringen van leerlingen op de plaatsingslijst

Het go is er voor leerlingen die specialistische of intensieve begeleiding nodig hebben. Er is toestemming nodig voordat kinderen kunnen worden toegelaten in het go. Samenwerkingsverbanden passend onderwijs verlenen deze toestemming aan kinderen met bepaalde ondersteuningsbehoeften door een tlv af te geven voor sbo, cluster 3 en 4 onderwijs. Voor kinderen die in aanmerking komen voor cluster 1 en 2 onderwijs is de toegang anders geregeld, via de Commissies van Onderzoek van de instellingen.

In de vragenlijst is aan de cluster 3 en 4 vestigingen met een plaatsingslijst gevraagd naar de bekostigingscategorieën van de tlv's die zijn afgegeven aan de leerlingen op de plaatsingslijst. De resultaten zijn weergegeven in figuur 8. In deze figuur is te zien dat voor leerlingen op de plaatsingslijst geldt dat zij het vaak een tlv met lage bekostigingscategorie toegekend kregen. Dat geldt voor zowel het so, vso als (v)so. In het (v)so staan daarnaast relatief vaak leerlingen met een tlv met midden bekostigingscategorie op de plaatsingslijst, en in het so is de toegekende bekostigingscategorie in vergelijking met de andere onderwijssoorten vaker niet bekend voor de school van aanmelding.

Figuur 8: *Verdeling toegekende bekostigingscategorieën toelaatbaarheidsverklaringen van leerlingen op een plaatsingslijst voor cluster 3 of cluster 4, weergegeven per onderwijssoort* [8]

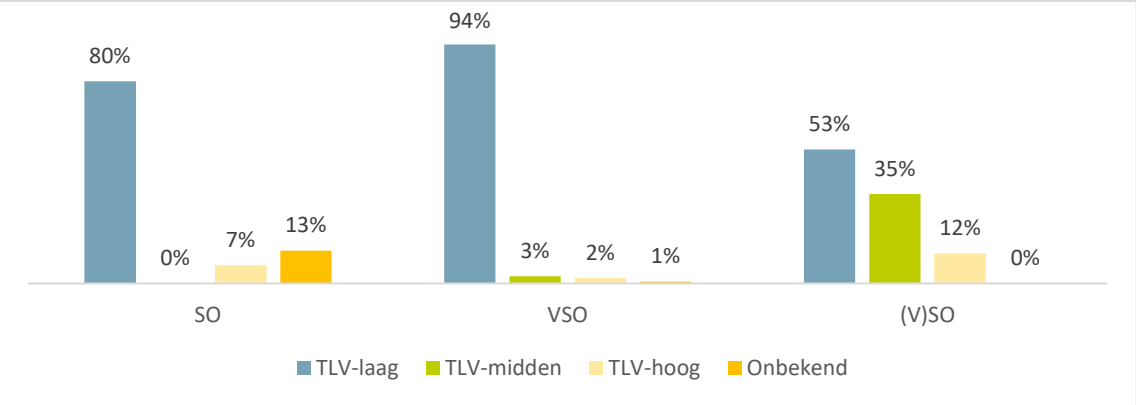

2.1.5 Voornaamste ondersteuningsbehoeften

We hebben de vestigingen die in de vragenlijst aangaven een plaatsingslijst te hebben, gevraagd op welk vlak de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen op de plaatsingslijst met name liggen. Vestigingen hadden de mogelijkheid om meerdere ondersteuningsbehoeften te kiezen. In figuur 9 is het percentage vestigingen dat een ondersteuningsbehoefte heeft aangevinkt weergegeven. Bijna alle vestigingen geven aan dat de leerlingen op de plaatsingslijst ondersteuningsbehoeften hebben op het vlak van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Ook de ondersteuningsbehoeften op het vlak van leren en ontwikkeling wordt door 85% van de vestigingen benoemd.

[8] De percentages in figuur 8 zijn gebaseerd op antwoorden van 54 scholen cluster 3 en 4. De respons van twee vestigingen cluster 3 en 4 met plaatsingslijst is niet in de figuur opgenomen, omdat het opgegeven aantal toelaatbaarheidsverklaringen niet overeenkwam met het aantal leerlingen dat op de plaatsingslijst stond, zoals eerder in de vragenlijst door de vestiging vermeld.

Figuur 9: *Het percentage vestigingen met een plaatsingslijst dat aangeeft dat er sprake is van de ondersteuningsbehoeften bij de leerlingen op de plaatsingslijst (N=73)*[9]

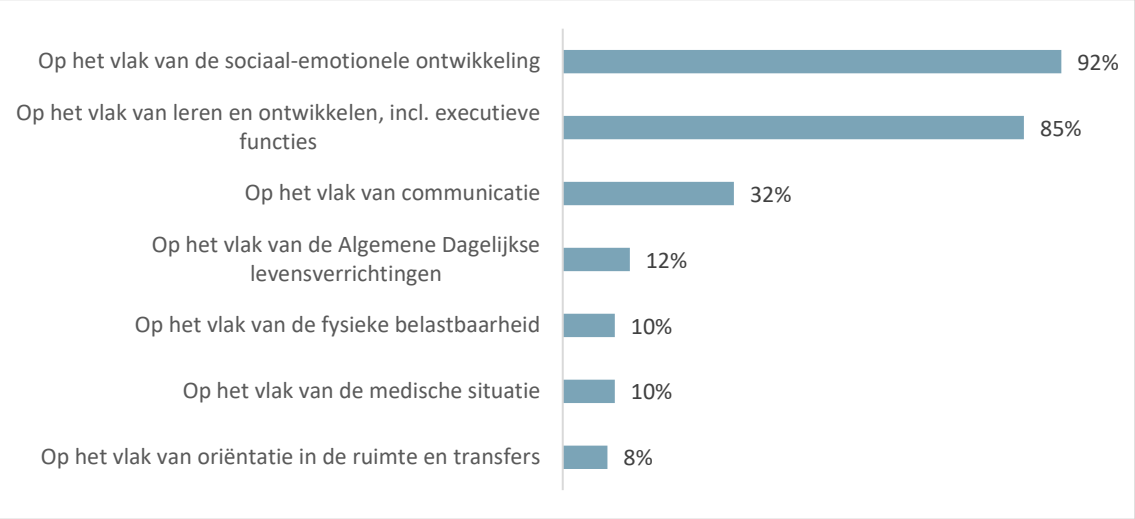

Inzoomen op de onderwijssoorten en clusters

We hebben ook gekeken naar in hoeverre de genoemde ondersteuningsbehoeften anders zijn voor vestigingen afhankelijk van de onderwijssoort. In figuur B3 in Bijlage 2 hebben we per onderwijssoort weergegeven hoeveel procent van de vestigingen elk van de ondersteuningsbehoeften heeft genoemd. Daarin valt op dat ondersteuningsbehoeften op het vlak van de medische situatie, oriëntatie in de ruimte en transfers en Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen binnen het (v)so vaker genoemd worden dan binnen de andere onderwijssoorten. Ook valt op dat ondersteuningsbehoeften op het vlak van de sociaal-emotionele ontwikkeling minder vaak voorkomen in het (v)so dan bij de andere onderwijssoorten en dat ondersteuningsbehoeften op het vlak van communicatie in het sbo minder vaak voorkomen dan bij de andere onderwijssoorten.

Aanvullend hebben we gekeken naar in hoeverre de genoemde ondersteuningsbehoeften anders zijn voor de vestigingen afhankelijk van clusters. In figuur 10 hebben we per cluster weergegeven hoeveel procent van de vestigingen elk van de ondersteuningsbehoeften heeft genoemd. Daarbij valt op dat leerlingen die op de plaatsingslijst staan voor cluster 3 in vergelijking met de leerlingen op een plaatsingslijst voor cluster 4 naast ondersteuningsbehoeften op sociaal-emotioneel vlak en het vlak van leren en ontwikkelen, relatief vaak ondersteuningsbehoeften op andere terreinen hebben.

[9] Deze vraag is enkel in de vragenlijst gesteld en niet tijdens de belronde. Omdat er geen vestigingen voor cluster 2 onderwijs met een plaatsingslijst zijn die de vragenlijst hebben ingevuld, toont de figuur alleen de ondersteuningsbehoeften voor cluster 3 en 4.

Figuur 10: *Het percentage vestigingen met een plaatsingslijst dat aangeeft dat er sprake is van de ondersteuningsbehoefte bij de leerlingen op de plaatsingslijst, weergegeven per cluster (N=56)*

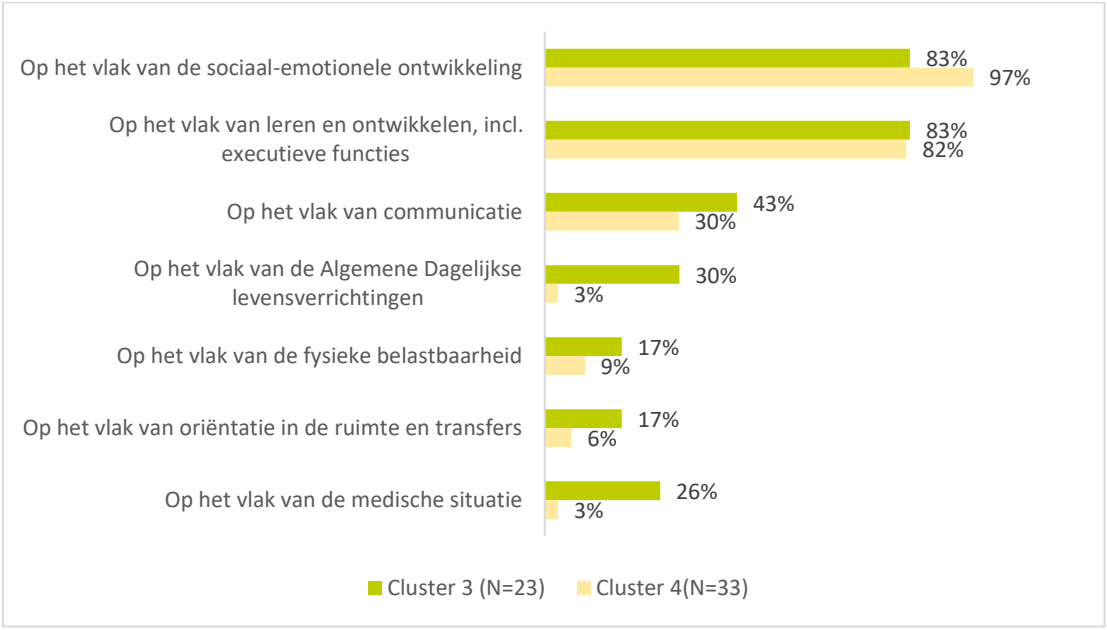

2.1.6 Huidige (onderwijs)plek van leerlingen op een plaatsingslijst

We vroegen de vestigingen met een plaatsingslijst om aan te geven waar de leerlingen op de plaatsingslijst zich op het moment van invullen bevonden in de onderwijs-(/zorg)keten. In figuur 11 is in percentages weergegeven waar de leerlingen die op een plaatsingslijst staan voor het go in oktober 2025 al dan niet onderwijs volgden.

In de figuur is te zien dat voor ruim een derde van de leerlingen op een plaatsingslijst wordt gerapporteerd dat zij op de school van herkomst in het regulier onderwijs (niet sbo) verblijven (39%). Daarna komt thuis zonder onderwijsaanbod het vaakst voor (17%). 15% van de leerlingen verblijft op de school van herkomst in het (v)so, 8% heeft dagbesteding en 5% gaat momenteel naar een voorschoolse voorziening, 4% naar de school van herkomst in het sbo, 3% naar een medisch kinderdagverblijf, 2% naar een residentiële instelling, 2% naar een tussenvoorziening en 2% is thuis met onderwijsaanbod. Voor 2% van de leerlingen op de plaatsingslijst werd aangegeven dat leerlingen zich op een andere plek in de keten bevonden. Uit de toelichting van vestigingen maken we op dat deze leerlingen van andere voorzieningen gebruikmaken (zoals een OPDC) of dat vestigingen niet op de hoogte zijn van het verblijf van de leerling.

Figuur 11*: Huidig verblijf van de leerlingen op de plaatsingslijst, weergegeven in percentages*[10]

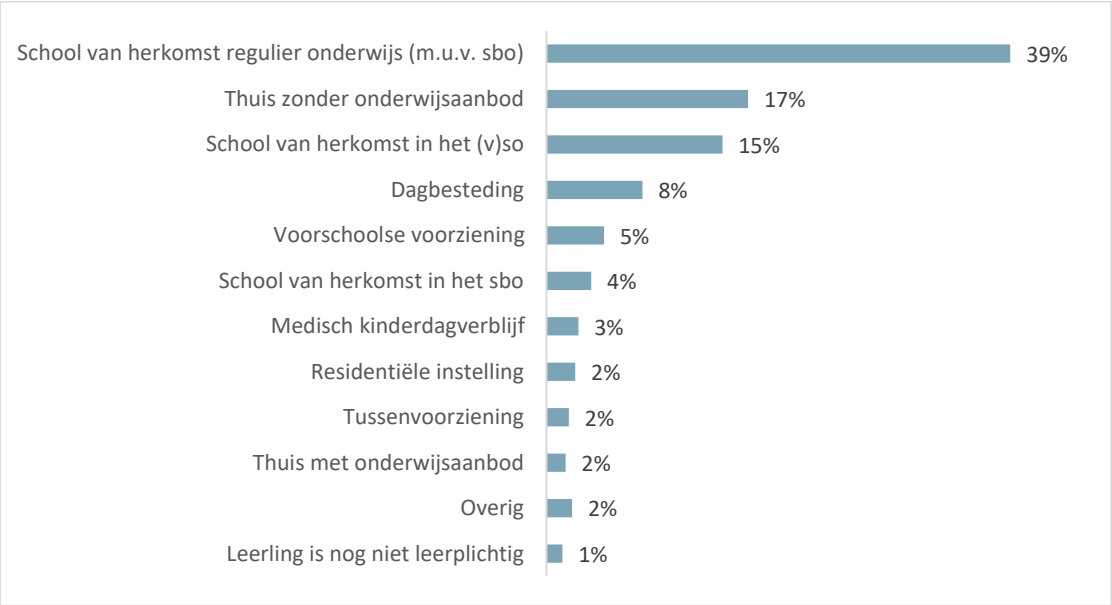

In totaal heeft een kwart van de vestigingen met een plaatsingslijst aangegeven een plaatsingslijst te hebben met leerlingen waarvan (een deel van de) leerlingen thuiszit zonder onderwijsaanbod. Van deze 25% geeft 7% van de vestigingen aan dat dit voor (bijna) alle leerlingen op hun plaatsingslijst de situatie is. Voor 3% van de vestigingen met plaatsingslijst geldt dat minder dan 10% van de leerlingen op hun plaatsingslijst op dit moment thuis zit zonder onderwijsaanbod. Voor de overige 15% van de vestigingen met plaatsingslijst is het zo dat tussen de 20% en 70% van de leerlingen op hun plaatsingslijst thuis zit zonder onderwijs.

Inzoomen op de onderwijssoorten

Als we kijken naar de verblijfplek van leerlingen die in de verschillende onderwijssoorten op een plaatsingslijst staan – zie tabel B4 in Bijlage 2 – zien we dat voor het sbo, so en vso geldt dat de meeste leerlingen op de plaatsingslijst zich op de school van herkomst in het regulier onderwijs (niet sbo) bevinden. In het sbo gaat het om 64% van de kinderen. In het so en vso ligt dat wat lager, respectievelijk op 32% en 42%. Andere leerlingen op de plaatsingslijst voor het so bevinden zich daarna het vaakst thuis zonder onderwijsaanbod (30%) of op de dagbesteding (16%). Voor het vso is de verblijfplek die na de school van herkomst in het regulier onderwijs het meest genoemd wordt, de school van herkomst in het (v)so (22% van de leerlingen). Voor het (v)so geldt dat de leerlingen op de plaatsingslijst zich voornamelijk op een voorschoolse voorziening bevinden (29% van de leerlingen). Daarna wordt de school van herkomst in het (v)so het vaakst (23%) genoemd.

[10] De percentages in figuur 11 zijn gebaseerd op antwoorden van 71 scholen over de leerlingen op de plaatsingslijst. Eén vestiging heeft een aantal leerlingen opgegeven dat niet overeenkomt met het totaal aantal leerlingen op de plaatsingslijst dat het eerder had opgegeven. Het antwoord van deze vestiging is niet meegenomen in de analyse van deze vraag. Van een andere vestiging is de respons niet meegenomen omdat na een check en navraag bij de school bleek dat het opgegeven aantal leerlingen zowel betrekking op de plaatsingslijst als interesselijst had.

2.1.7 Redenen voor het bestaan van de plaatsingslijst

In de vragenlijst is aan de vestigingen gevraagd waarom er momenteel geen plek is voor de leerlingen die op de plaatsingslijst staan. Hierbij konden de vestigingen meerdere antwoorden kiezen. In figuur 12 is met percentages aangegeven hoeveel van de vestigingen met een plaatsingslijst elk van de redenen heeft genoemd. In de figuur is te zien dat voor ruim twee derde van de vestigingen met een plaatsingslijst geldt dat het maximale aantal leerlingen in de klas waarvoor de leerling op de plaatsingslijst in aanmerking komt, is bereikt, gelet op het onderwijsconcept dat de vestigingen hanteren. Verder heeft 40% van de vestigingen met een plaatsingslijst een gebrek aan fysieke ruimte in de school of klas om de leerling te kunnen plaatsen. Ook geldt voor ruim een kwart van de vestigingen met een plaatsingslijst dat het maximale aantal leerlingen op de school is bereikt, gelet op het onderwijsconcept dat de vestigingen hanteren. 12% van de vestigingen geeft aan dat er andere redenen zijn voor het bestaan van de plaatsingslijst dan de antwoordopties waaruit ze konden kiezen. De voornaamste redenen die in de toelichting worden gegeven, zijn dat het plaatsingsonderzoek nog loopt en/of dat beschikbare plekken nog niet passend zijn. Daarnaast geeft een vestiging aan dat het binnengekomen leerlingendossier nog niet is opgepakt door de school. En tot slot noemt een van de vestigingen dat een leerling nog op de plaatsingslijst staat, omdat de ouder meer voorbereidingstijd nodig heeft voordat het kind naar school zal gaan.

Figuur 12: *Percentage vestigingen dat een bepaalde reden noemt voor het bestaan van de plaatsingslijst (N=73)*

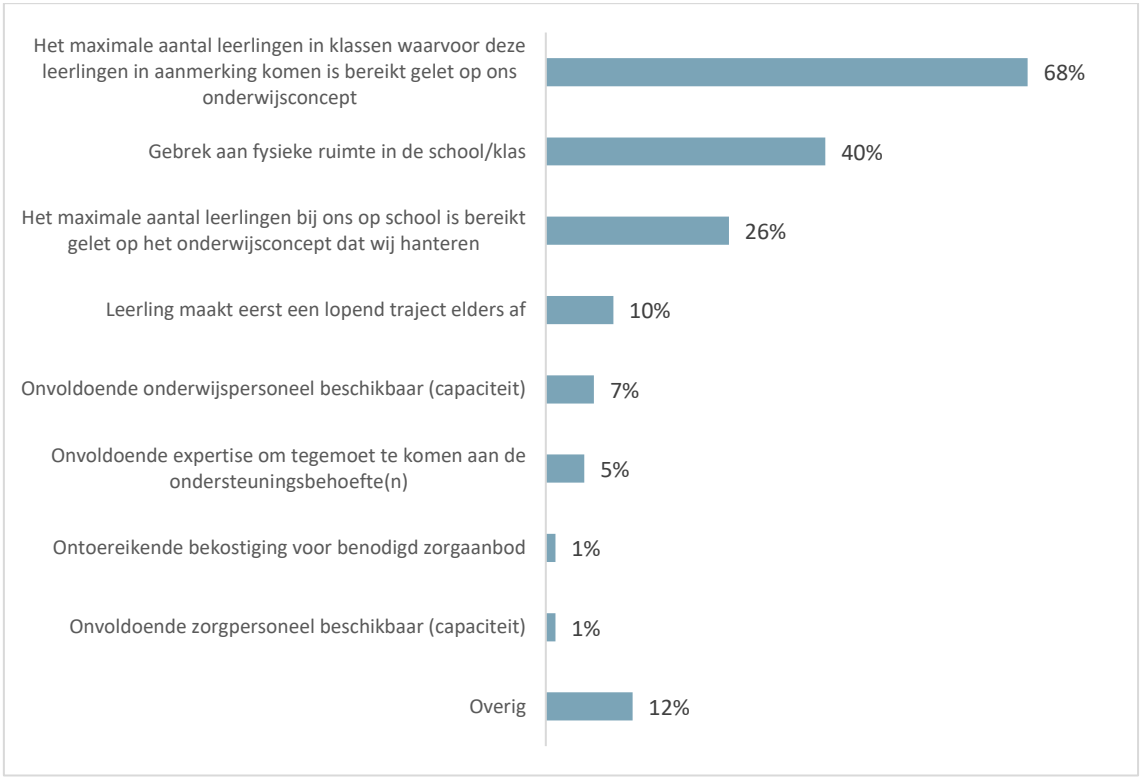

Inzoomen op de onderwijssoorten

We hebben gekeken naar in hoeverre de genoemde redenen voor het bestaan van de plaatsingslijst verschillen per onderwijssoort. (Zie ook Bijlage 2 tabel B5.) Het valt op dat vestigingen in het (v)so en vso vaker het gebrek aan fysieke ruimte noemen als reden voor het bestaan van de plaatsingslijst dan vestigingen in sbo en so. Ook noemen vestigingen in het (v)so en vso vaker dat het maximale aantal leerlingen in de klassen waarvoor de leerlingen in aanmerking komen bereikt is, gelet op het onderwijsconcept dat zij hanteren. Vestigingen in het sbo noemen vaker dan de andere onderwijssoorten dat de leerlingen nog een lopend traject elders afmaken.

2.1.8 Bredere ontwikkelingen van invloed op de plaatsingslijst

Gevraagd naar andere ontwikkelingen op school of in de omgeving van de school die ervoor zorgen dat er een plaatsingslijst is ontstaan, noemen meerdere respondenten dat andere scholen in de regio vol zitten en/of niet beschikken over een vergelijkbaar gespecialiseerd aanbod, waardoor meer leerlingen bij hen terechtkomen. Daarnaast noemt een aantal respondenten dat ze een toename waarnemen van het aantal leerlingen dat tussen wal en schip is geraakt. Deze leerlingen kampen met complexe ondersteuningsbehoeften en hebben zowel onderwijs als zorg nodig en de combinatie is lastig te realiseren. Verder geven meerdere vestigingen aan dat er geen groei mogelijk is in de leerlingaantallen, zowel vanwege gebrek aan capaciteit en ruimte om nieuwe leerlingen op te vangen als door de visie van het samenwerkingsverband op uitbreiding van het go. Tot slot noemen enkele respondenten dat het traject tot plaatsing soms erg lang duurt, bijvoorbeeld wanneer sprake is van complexe aanvragen.

2.1.9 Verwachte termijn voor plaatsing

We stelden vestigingen met een plaatsingslijst de vraag wanneer zij verwachten dat de leerlingen op de plaatsingslijst geplaatst kunnen worden, oftewel onderwijs kunnen volgen op hun vestiging. De resultaten hiervan zijn weergegeven in figuur 13.

Ongeveer een derde (35%) van de leerlingen zal binnen zes maanden geplaatst kunnen worden op de vestiging. Voor 26% geldt dat er ook na zes maanden geen uitzicht is op een plek op de vestiging. Voor 10% van de leerlingen op de plaatsingslijst is de termijn voor plaatsing (nog) onbekend.

Figuur 13: *Verwachte termijn voor plaatsing van leerlingen op plaatsingslijst, weergegeven in percentages*[11]

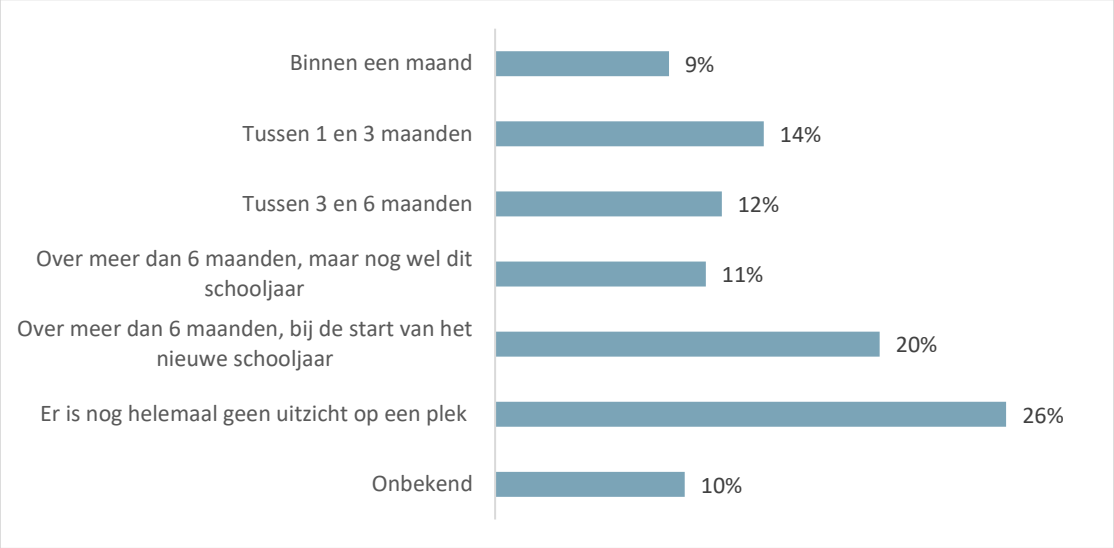

Voorzichtigheid geboden bij de interpretatie van bovenstaande percentages

Zoals eerder is opgemerkt, is voorzichtigheid geboden bij de interpretatie van gegevens over leerlingen op een plaatsingslijst. Dat geldt ook bij percentages die hierboven zijn weergegeven over de verwachte termijn voor plaatsing. Zoals bekend, komt het geregeld voor dat leerlingen op meerdere go-vestigingen worden aangemeld wanneer zij wachten op een plek. Soms zijn vestigingen hiervan op de hoogte en soms niet. (Zie ook figuur 7.) In deze monitor telt een leerling waarbij dit het geval is, meerdere keren mee. Bij bovenstaande figuur valt niet uit te sluiten dat percentages zijn berekend over een totaal aantal leerlingen waarbij sommige leerlingen meerdere keren zijn meegeteld. Centraal zicht op deze 'dubbele aanmeldingen' ontbreekt, waardoor hier niet voor gecompenseerd kan worden in berekeningen. Gegevens zeggen daarom iets als zijnde kenmerken van de plaatsingslijst.

Inzoomen op de regio's

Om wat te kunnen zeggen over de verwachte termijn voor plaatsing per regio, maken we een regio-uitsplitsing. Zoals beschreven, heeft 20% van de vestigingen in het go een plaatsingslijst. Voor de regio-uitsplitsing zoomen we nader in op sbo-, cluster 3 en cluster 4 vestigingen met een plaatsingslijst. Dat zijn 89 vestigingen. Per regio nemen we het totaal aantal leerlingen op een plaatsingslijst als startpunt.[12] In figuur 14a presenteren we de verwachte termijn voor plaatsing van leerlingen op de plaatsingslijst per regio, weergegeven in percentages.

11 De percentages in figuur 13 zijn gebaseerd op antwoorden van 71 scholen over de leerlingen op de plaatsingslijst. Eén vestiging heeft een aantal leerlingen opgegeven dat niet overeenkomt met het totaal aantal leerlingen op de plaatsingslijst dat het eerder had opgegeven. Het antwoord van deze vestiging is niet meegenomen in de analyse van deze vraag. Van een andere vestiging is de respons niet meegenomen omdat na een check en navraag bij de school bleek dat het opgegeven aantal leerlingen zowel betrekking op de plaatsingslijst als interesselijst had.

12 Twee vestigingen met plaatsingslijst zijn hierin niet meegenomen om de in de voetnoot hierboven beschreven redenen.

Figuur 14a: *Verwachte termijn voor plaatsing van leerlingen op een plaatsingslijst, weergegeven per regio en in percentages.*[13]

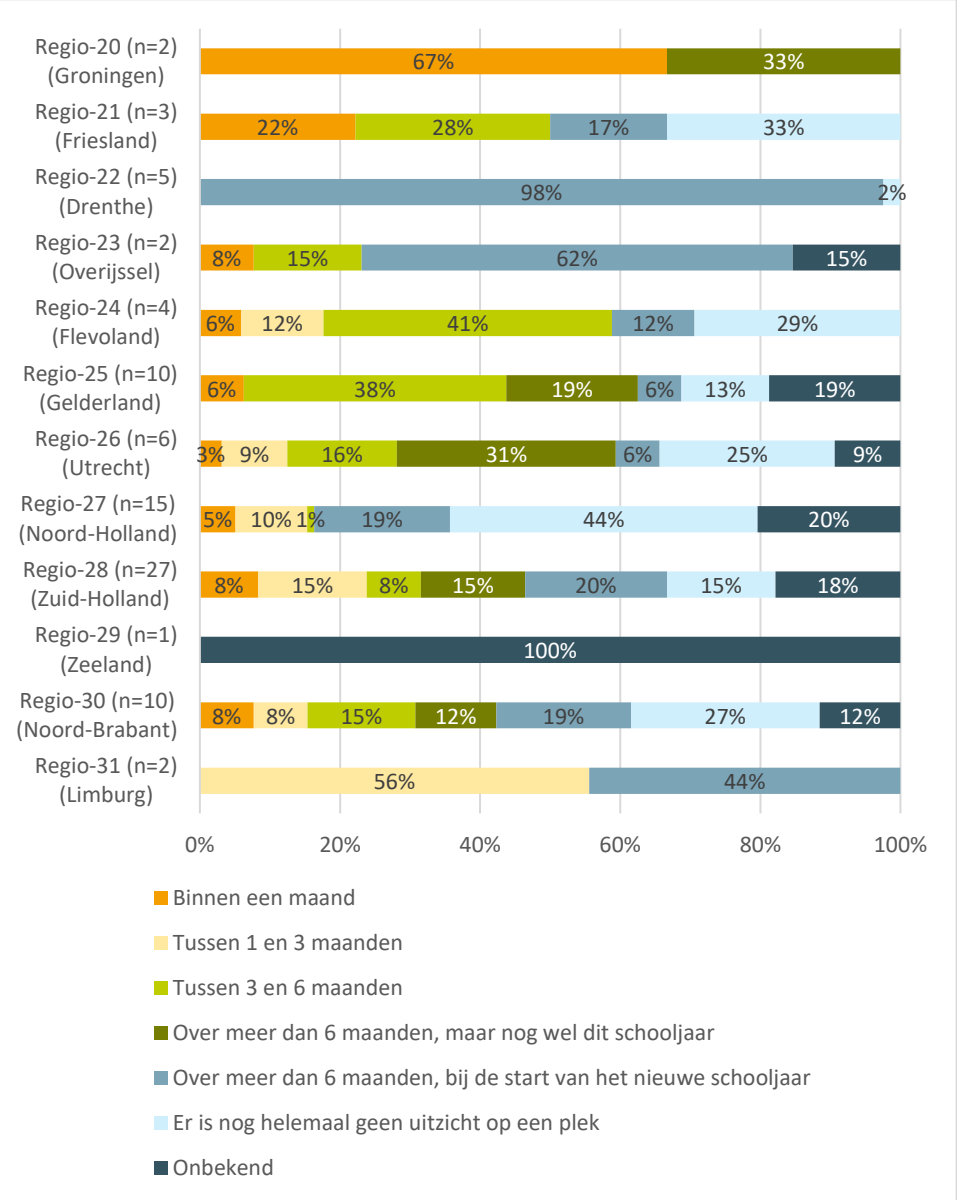

We zien dat de verwachte termijnen waarop leerlingen geplaatst kunnen worden in de meeste regio's sterk variëren. In een aantal regio's is er minder variatie, met name met als reden dat een klein aantal schoolvestigingen in de regio een plaatsingslijst hanteert. In de regio's PO- en VO-22 (Drenthe), PO- en VO-23 (Overijssel), PO- en VO-27 (Noord-Holland), PO- en VO-29 (Zeeland) en PO- en VO-30 (Noord-Brabant) geldt voor meer dan de helft van de leerlingen op plaatsingslijst dat zij pas bij de start van het nieuwe schooljaar geplaatst kunnen worden, er nog geen uitzicht is op een plek en/of nog onbekend is wanneer dat kan. Daarbij merken we opnieuw op dat bij de interpretatie van gegevens voorzichtigheid geboden is; zoals is uitgelegd in het kader op de voorgaande pagina, kunnen op basis van deze gegevens geen conclusies worden getrokken over de gemiddelde wachttijd voor plaatsing van leerlingen omdat 'dubbele aanmeldingen' mogelijk voor een vertekend beeld zorgen.

13 De percentages zijn voor de PO- en VO-regio's identiek.

Inzoomen op de onderwijssoorten

Wanneer we kijken naar de uitsplitsing op onderwijssoort (zie figuur B6 in Bijlage 2), zien we dat voor 62% van de leerlingen op de plaatsingslijst voor het so geldt dat zij pas na zes maanden geplaatst kunnen worden. In het sbo is het percentage leerlingen dat op een plaatsingslijst staat en langer moet wachten dan zes maanden tot plaatsing het kleinst (43%).

2.2 Initiatieven om de plaatsingslijst te voorkomen of verminderen

In de vragenlijst die werd afgenomen in het najaar van 2024 ging aandacht uit naar mogelijke oplossingen voor de huidige plaatsingslijsten in het go. De ideeën die de onderwijsvestigingen deelden in de vragenlijst staan beschreven in de eerdere rapportage. In de najaarspeiling van 2025 is gevraagd naar voorbeelden van initiatieven die succesvol bijdragen aan het terugdringen van wachtlijsten in het go. In het voorjaar van 2026 zal middels groepsinterviews nader inzicht verkregen worden in een aantal van deze initiatieven. Hieronder beschrijven we alvast een paar voorbeelden die door go-scholen zijn genoemd.

Binnen [naam samenwerkingsverband] zijn er een aantal initiatieven opgestart waarbij scholen binnen het GO samenwerken met regulier VO-scholen. Het gaat hierbij om symbioses waarbij leerlingen in het eerste leerjaar binnen het VO extra ondersteuning krijgen en hierdoor niet meteen naar het GO moeten. De verwachting is dat door een geleidelijke gewenning aan regulier onderwijs er minder leerlingen gebruik gaan maken van het GO.

Wij zetten experts van onze school in op de reguliere scholen. De "vliegende brigade" vliegt uit om de scholen te ondersteunen. Met name met het doel te komen tot inclusiever onderwijs.

We hebben een databank voor scholen waar leerlingen aangemeld staan. Op die manier wordt inzichtelijk welke leerlingen op 'zoek' zijn naar een nieuwe school.

Wij hebben 1 keer in de 6 weken overleg met de SBO directeuren in onze regio. We bespreken dan de wachtlijsten/interesse- en plaatsingslijsten en bekijken of er dubbellingen in de lijsten staan of dat er voor leerlingen een plek op een andere SBO school is, zodat zij sneller geplaatst kunnen worden.

Op onze school doen we mee met de experimenteerregel. SO en SBO zitten gemengd in groepen. Dit maakt dat we onze leerlingen o.a. beter kunnen spreiden over de groepen.

We hebben een samenwerking met de mytylschool in dezelfde stad. Tijdelijke plaatsing voor de kleuterperiode op de mytylschool en daarna overstap naar onze ZML-school. We zijn in gesprek met samenwerkingsverband [naam] over het opzetten van een groep binnen dagbesteding waaraan onderwijs wordt toegevoegd. Hierin is nog niks concreet van de grond.

We hebben de leerlingenstroom in kaart gebracht. Met de partners die de meeste leerlingen aanleveren, vaak gespecialiseerde dagopvang of behandelsettingen, hebben we periodiek overleg om in beeld te krijgen welke instroom eraan komt en verwachtingen te managen, als bepaalde klassen al vol zijn.

2.3 De onderzoekslijst

Het ministerie van OCW wil ook graag zicht krijgen op de onderzoekslijst in het go. Voordat we het actuele beeld schetsen, geven we in het volgende kader de definitie weer die is gehanteerd voor de onderzoekslijst.

Definitie onderzoekslijst
Op een onderzoekslijst staan leerlingen die schriftelijk zijn aangemeld bij de vestiging. Aan deze leerlingen is (nog) geen toelaatbaarheidsverklaring afgegeven/is (nog) geen toegang toegezegd, maar is de toelaatbaarheidsprocedure al wel in gang gezet.

2.3.1 Aantal vestigingen met een onderzoekslijst

De manier van aanmelden verloopt anders voor cluster 1 en 2 onderwijs dan voor het sbo, cluster 3 en 4 onderwijs. Bij cluster 1 en 2 worden de leerlingen aangemeld bij de Commissie van Onderzoek. Deze commissies onderzoeken of, en welke ambulante begeleiding, onderwijsondersteuning en/of ondersteuningsarrangement nodig is in het reguliere onderwijs of dat een plek op een cluster 1 of 2 onderwijsinstelling nodig is om aan ondersteuningsbehoeften tegemoet te komen. Voor het sbo en cluster 3 en 4 onderwijs verloopt de toelating via de samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

Voor cluster 1 en 2 hebben we daarom centraal navraag gedaan naar de onderzoekslijst. Vertegenwoordigers van cluster 1 gaven aan dat er leerlingen in de aanmeldfase zitten. Hoeveel van deze leerlingen in aanmerking komen voor een plek in cluster 1 onderwijs is nog niet duidelijk. Wel wordt opgemerkt dat in het geval van ‘acute situaties’, denk bijvoorbeeld aan een leerling die als gevolg van een hersentumor een visuele beperking heeft, de begeleiding vanuit de instelling voor cluster 1 onderwijs alvast wordt gestart. Zo ontvangt een leerling gedurende de onderzoeksperiode alvast begeleiding, in afwachting van de finale toelating tot cluster 1.

De voorzitters van de Commissies van Onderzoek van de cluster 2 instellingen gaven aan dat er eind oktober 2025 in totaal 308 leerlingen op de onderzoekslijst staan die naar verwachting in aanmerking komen voor een plek in het go. Het aantal van 308 leerlingen is een aantal bij benadering, berekend op basis van de gemiddelde toelatingsgegevens uit het verleden. Uit ervaring weten de commissies dat van de aangemelde leerlingen gemiddeld genomen 8% niet in aanmerking komt voor het go, noch voor ambulante dienstverlening. Van de overige 92% leerlingen die gemiddeld wel wordt toegelaten, komt ongeveer 25% in aanmerking voor het go. Op basis van deze gegevens hebben de commissies berekend dat er op dit moment zo’n 308 leerlingen op de onderzoekslijst voor cluster 2 staan.

Van de 265 sbo- en cluster 3 en 4 vestigingen die hebben gereageerd op de vragenlijst, geven 113 vestigingen (43%) aan dat zij in oktober 2025 een onderzoekslijst hebben, zie figuur 14. De overige 152 vestigingen (57%) hebben geen onderzoekslijst.

Figuur 14: *Percentage sbo- en (v)so-vestigingen cluster 3 en 4 met een onderzoekslijst (N=265)*

Inzoomen op de onderwijssoorten

Als we inzoomen op de groep vestigingen met een onderzoekslijst, zien we dat van deze vestigingen ongeveer even grote delen vestigingen voor sbo en so zijn (respectievelijk 29% en 28%), zie figuur 15. Van de vestigingen met een onderzoekslijst maken vestigingen voor het (v)so het kleinste deel uit (19%).

Figuur 15: *Verdeling naar onderwijssoort binnen de groep vestigingen met een onderzoekslijst (N=113)*

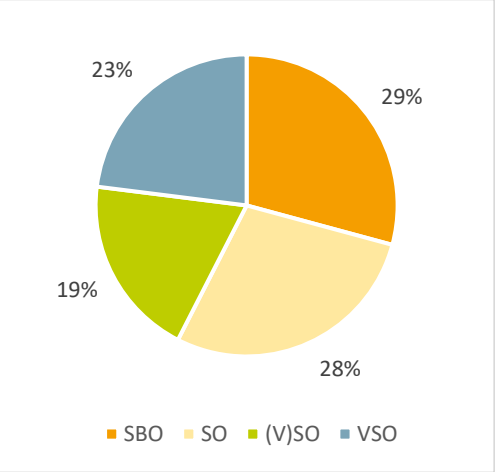

Wanneer we niet de groep vestigingen met een onderzoekslijst als startpunt nemen maar het totaal aantal vestigingen per onderwijssoort (waar hier vanwege de andere toelatingsprocedure voor het so, vso en (v)so alleen cluster 3 en 4 zijn meegenomen), ontstaat een iets ander beeld. Zoals in tabel 2 is te zien, ligt het percentage vestigingen met een onderzoekslijst in het vso en (v)so dicht bij elkaar, waarbinnen ook voor cluster 3 en 4 de percentages vrijwel gelijk zijn. In het sbo ligt het percentage lager (36%). Het relatieve percentage so-vestigingen met een onderzoekslijst is het hoogst (52%).

Tabel 2: *Percentage vestigingen van responsgroep met een onderzoekslijst (n=265)*

	Responsgroep	Percentage vestigingen van responsgroep met een onderzoekslijst
SBO	**91**	**36%**
SO	**61**	**52%**
Cluster 3	28	50%
Cluster 4	33	55%
VSO	**63**	**41%**
Cluster 3	10	40%
Cluster 4	53	42%
(V)SO	**50**	**44%**
Cluster 3	38	45%
Cluster 4	12	42%

Inzoomen op de regio's

Daarnaast hebben we op regioniveau gekeken naar het percentage vestigingen met een onderzoekslijst. In figuur 16 zijn de regio's Passend Onderwijs PO weergegeven met de range waarbinnen het percentage vestigingen met een onderzoeklijst valt. In figuur 17 is de range voor elke regio Passend Onderwijs VO zichtbaar.

Figuur 16: *Percentage vestigingen met een onderzoekslijst per regio Passend Onderwijs PO*

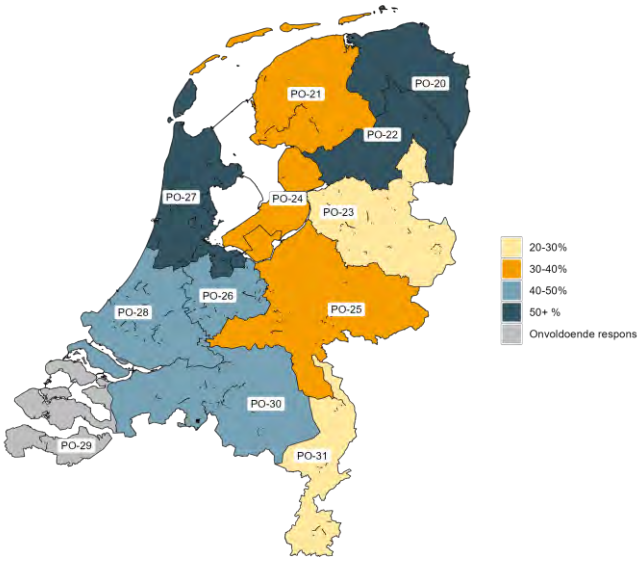

Figuur 17: *Percentage vestigingen met een onderzoekslijst per regio Passend Onderwijs VO*

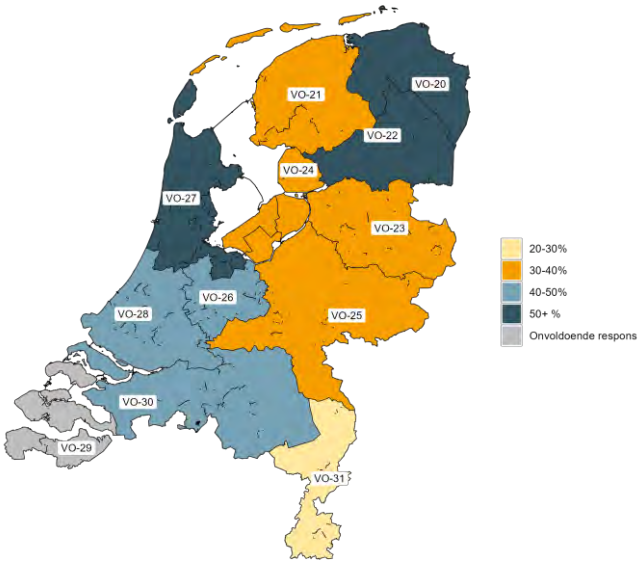

In voorgaande figuren is te zien dat voor de meeste regio's geldt dat tussen de 30% en 50% van de vestigingen een onderzoekslijst heeft. In Groningen, Drenthe en Noord-Holland (PO/VO-20, 22 en 27) is dit percentage aanzienlijk hoger (respectievelijk 58%, 63% en 67%) volgens zowel de PO- als de VO-indeling. Uit regio PO/VO-29 heeft slechts één go-vestiging de vragenlijst ingevuld.

2.3.2 Aantal leerlingen op een onderzoekslijst

In de vragenlijst is aan de vestigingen gevraagd hoeveel leerlingen momenteel op de onderzoekslijst staan. In figuur 18 is weergegeven hoeveel procent van de vestigingen met een onderzoekslijst 1-5 leerlingen, 6-10 leerlingen, 11-20 leerlingen, 21-30 leerlingen etc. op de onderzoekslijst heeft staan. De gegeven antwoorden lopen uiteen van 1 leerling tot 23 leerlingen per vestiging. De meeste vestigingen geven aan dat er 1 tot 5 leerlingen op de lijst staan. En het gemiddelde aantal leerlingen dat op een onderzoekslijst staat – van de 113 vestigingen met een onderzoekslijst – is 5.

Figuur 18: *Percentage vestingen per categorie aantal leerlingen op een onderzoekslijst (N=113)*

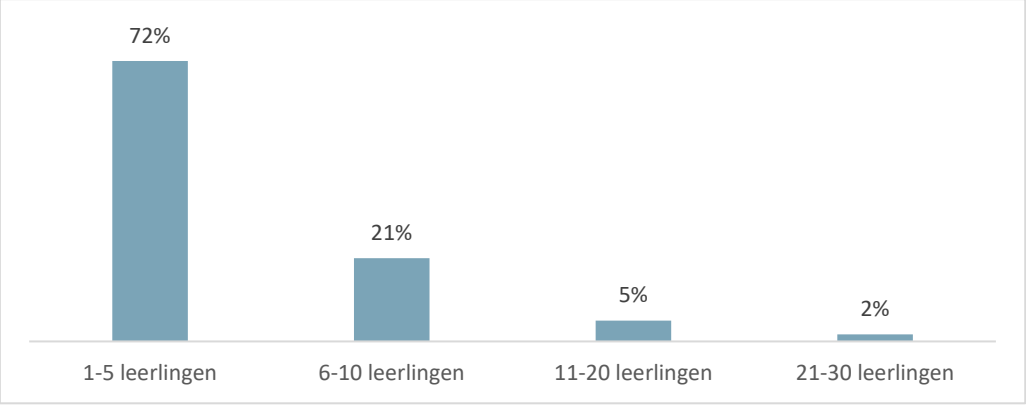

Inzoomen op de onderwijssoorten

We hebben ook gekeken naar het gemiddelde aantal leerlingen op een onderzoekslijst (voor de vestigingen met een onderzoekslijst) per onderwijssoort. In figuur 19 is het gemiddelde aantal leerlingen op de onderzoekslijst per onderwijssoort weergegeven. In de figuur is te zien dat het gemiddelde aantal leerlingen dat op een onderzoekslijst staat voor de verschillende onderwijssoorten ongeveer overeenkomt. De gemiddelde aantallen liggen dichtbij elkaar, met een spreiding van 4 tot 6, waarbij het gemiddelde in het so het hoogst is (6 leerlingen) en in het vso en sbo het laagst (4).

Figuur 19: *Gemiddeld aantal leerlingen op de onderzoekslijst weergegeven per onderwijssoort (en alleen voor de vestigingen met een onderzoekslijst) (N=113)*

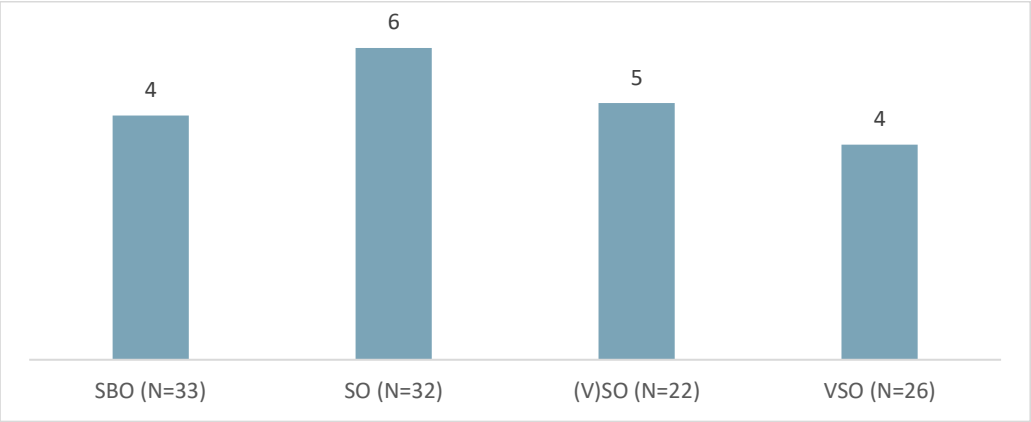

Aan de 19 (v)so vestigingen is gevraagd of de leerlingen voornamelijk voor het so, het vso, of voor beide onderwijssoorten op de onderzoekslijst staan. 8 vestigingen geven aan dat er alleen so-leerlingen op de onderzoekslijst staan en 2 vestigingen geven aan dat alleen vso-leerlingen op de onderzoekslijst staan. De andere 9 vestigingen geven aan dat zowel so- als vso-leerlingen op de onderzoekslijst staan.

2.4 De interesselijst

Het laatste type wachtlijst in het go dat we in dit monitoronderzoek onderscheiden, is de interesselijst. In onderstaand kader geven we de definitie van de interesselijst.

Definitie interesselijst
Op een interesselijst staan leerlingen van wie hun ouders interesse hebben getoond in een onderwijsplek voor hun kind op een vestiging in het gespecialiseerd onderwijs, maar die nog niet schriftelijk zijn aangemeld, of leerlingen waarbij (nog) geen toelatingsprocedure in gang is gezet.

2.4.1 Aantal vestigingen met een interesselijst

Van de 293 vestigingen die hebben gereageerd op de vragenlijst, geven 157 (54%) aan dat zij in oktober 2025 een interesselijst hebben, zie figuur 20. De overige 136 vestigingen (46%) hebben geen interesselijst.

Figuur 20: *Percentage vestigingen met een interesselijst (N=293)*

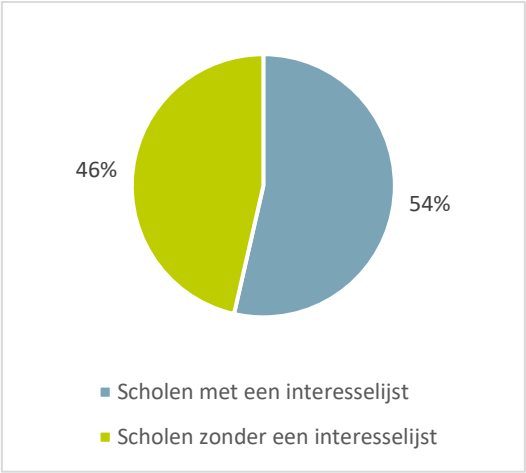

Inzoomen op de onderwijssoorten

Als we inzoomen op de groep vestigingen met een interesselijst, zien we dat het grootste deel (33%) hiervan een vestiging voor sbo is. Van de groep vestigingen met een interesselijst zijn is het deel (v)so vestigingen het kleinst. Zie ook figuur 21.

Figuur 21: *Verdeling naar onderwijssoort binnen de groep vestigingen met een interesselijst (N=157)*

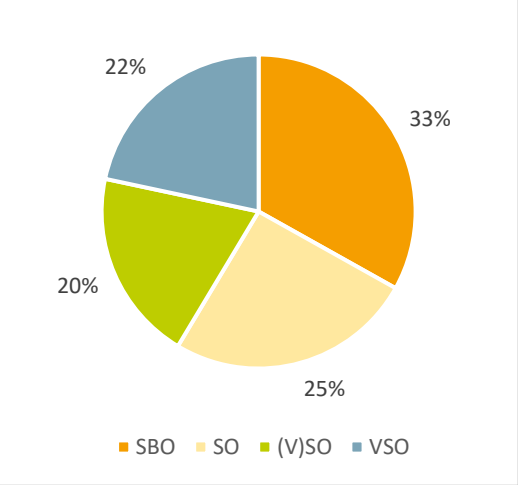

Wanneer we rekening houden met de omvang van elke onderwijssoort, qua aantal vestigingen, en dus het totaal aantal vestigingen per onderwijssoort als startpunt nemen, zien we dat de interesselijst het vaakst voorkomt in het (v)so (61%) en het sbo (57%). Zie tabel 3. Voor het vso en so geldt dat het percentage met een interesselijst ongeveer 50% is, waarbij er enkele verschillen zijn tussen de verschillende clusters. Voor cluster 2 is het percentage vestigingen met een interesselijst over het algemeen lager dan voor cluster 3 en 4.

Tabel 3: *Percentage vestigingen van responsgroep met een interesselijst (N=293)*

	Respons	Percentage vestigingen van responsgroep met een interesselijst
SBO	**91**	**57%**
SO	**84**	**48%**
Cluster 2	23	17%
Cluster 3	28	57%
Cluster 4	33	61%
VSO	**67**	**51%**
Cluster 2	4	0%
Cluster 3	10	70%
Cluster 4	53	51%
(V)SO	**51**	**61%**
Cluster 2	1	0%
Cluster 3	38	61%
Cluster 4	12	67%

Inzoomen op de regio's

Daarnaast hebben we op regioniveau gekeken naar het percentage sbo en cluster 3 en 4 vestigingen met een interesselijst. In figuur 22 zijn de regio's Passend Onderwijs PO weergegeven met de range waarbinnen het percentage vestigingen met een onderzoeklijst valt. In figuur 23 is de range voor elke regio Passend Onderwijs VO zichtbaar.

Figuur 22: *Percentage vestigingen met een interesselijst per regio Passend Onderwijs PO*

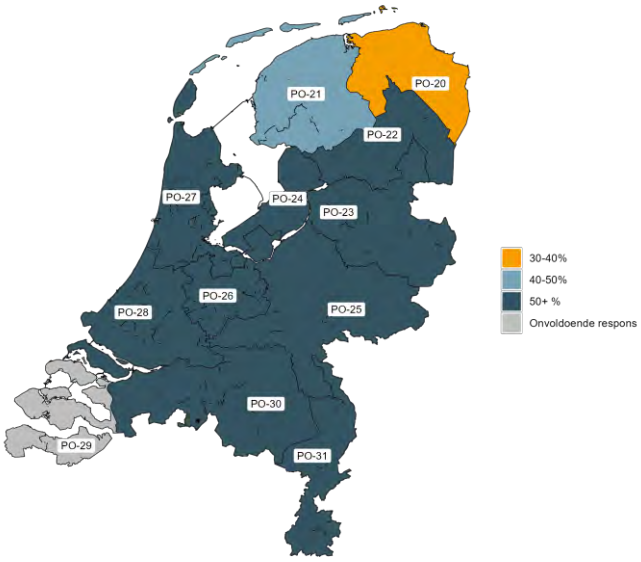

Figuur 23: *Percentage vestigingen met een interesselijst per regio Passend Onderwijs VO*

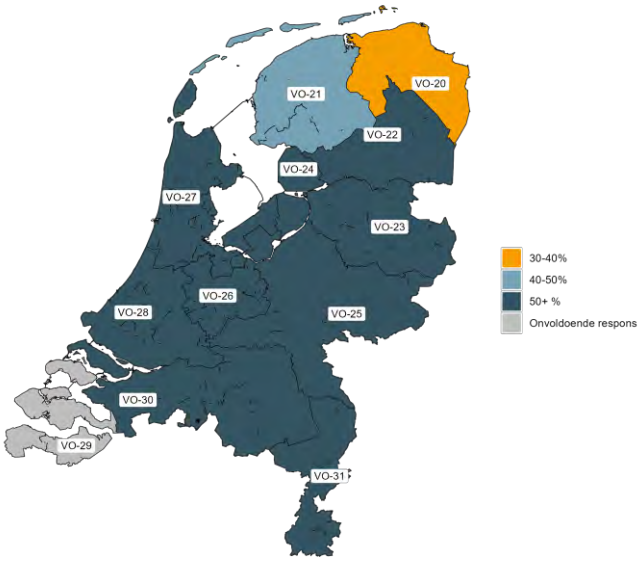

In bovenstaande figuren is te zien dat voor acht van de 12 regio's geldt dat meer dan 50% van de vestigingen in de regio een interesselijst heeft. Daarbij geldt meer specifiek voor alle regio's dat het percentage tussen de 50 en 70% ligt. In Drenthe (PO/VO-22) geldt dat drie kwart van de vestigingen een interesselijst heeft. Regio's Groningen (PO/VO-20) en Friesland (PO/VO-21) hebben daarentegen juist een aanzienlijk lager percentage vestigingen met een interesselijst dan de andere regio's.

2.4.2 Aantal leerlingen op een interesselijst

In de vragenlijst is aan de vestigingen met een interesselijst gevraagd hoeveel leerlingen hier op het moment van invullen op staan. In figuur 24 is weergegeven hoeveel procent van de vestigingen met een interesselijst 1-5 leerlingen, 6-10 leerlingen, 11-20 leerlingen, 21-30 leerlingen etc. op de lijst heeft staan. De gegeven antwoorden variëren sterk, van 1 leerling tot en met 92 leerlingen per interesselijst. De meeste vestigingen geven aan tussen 1 en 5 leerlingen op de interesselijst te hebben staan. Het gemiddelde aantal leerlingen op een interesselijst – van de 157 vestigingen met een interesselijst – is 9.

Figuur 24: *Percentage vestingen per categorie aantal leerlingen op een interesselijst (N=157)*

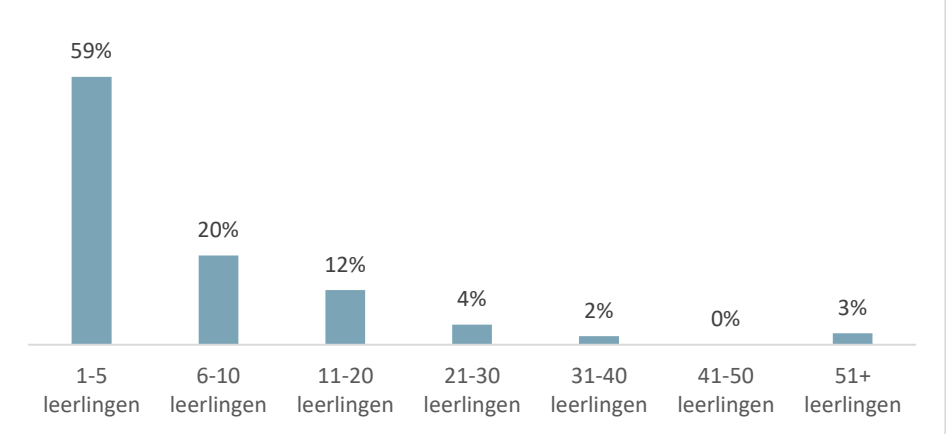

Inzoomen op de onderwijssoorten

We hebben ook per onderwijssoort gekeken naar het gemiddelde aantal leerlingen op een interesselijst (voor de vestigingen met een interesselijst). In figuur 25 is het gemiddelde aantal leerlingen op de interesselijst per onderwijssoort weergegeven. In de figuur is te zien dat het gemiddelde aantal leerlingen per lijst in het (v)so verreweg het hoogst is (16 leerlingen). Voor het sbo is het gemiddelde aantal leerlingen met 5 per lijst het laagst.

Figuur 25: *Gemiddeld aantal leerlingen op de interesselijst weergegeven per onderwijssoort (en alleen voor de vestigingen met een interesselijst) (N=157)*

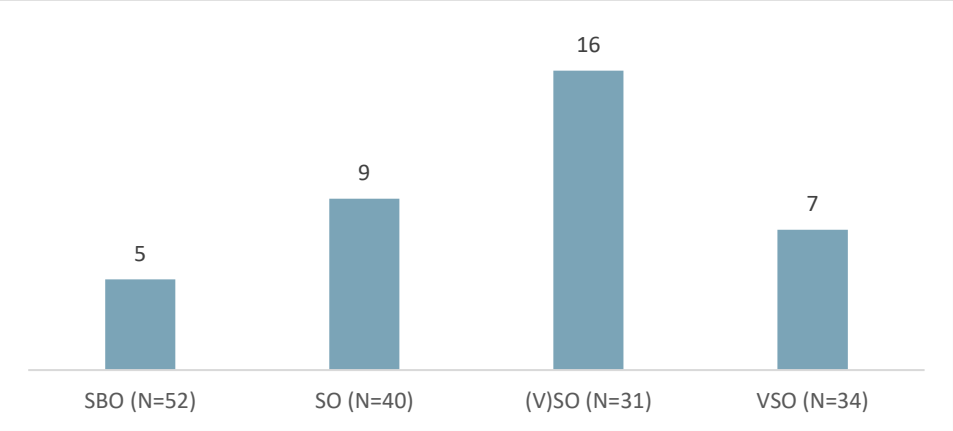

Aan de vestigingen die zowel so als vso aanbieden met een interesselijst is gevraagd of de leerlingen voornamelijk voor het so of voor het vso op de interesselijst staan. Voor de meeste vestigingen geldt dat er zowel so- als vso-leerlingen op de interesselijst staan.

2.5 Vergelijking peilingen

In de periode van 2024 tot en met 2027 peilen we elk halfjaar in hoeverre vestigingen in het go een plaatsingslijst hebben. Idealiter verkrijgen we bij elke peiling van alle go-vestigingen informatie over de aan- of afwezigheid van een plaatsingslijst. Op die manier kunnen we namelijk de meest betrouwbare uitspraken doen over hoe de plaatsingslijst zich ontwikkelt gedurende de tijd. Omdat 100% respons niet wordt gehaald, presenteren we hier echter in principe vergelijkingen op basis van alle respons per peiling.

2.5.1 Percentage vestigingen met een plaatsingslijst

Allereerst kijken we naar hoe de uitkomsten uit de meest recente peiling zich verhouden tot de uitkomsten van de vorige peilingen. Zoals in figuur 26 te zien is, is het percentage vestigingen met een plaatsingslijst ten opzichte van het voorjaar van 2025 gedaald met 12 procent naar 20%. Daarbij gaat het om ongeveer hetzelfde percentage vestigingen met een plaatsingslijst als in het najaar van 2024. Hier zien we een golfbeweging, waarbij het percentage vestigingen met een plaatsingslijst in het voorjaar hoger is dan in het najaar.

Figuur 26: *Ontwikkeling percentage vestigingen met een plaatsingslijst*

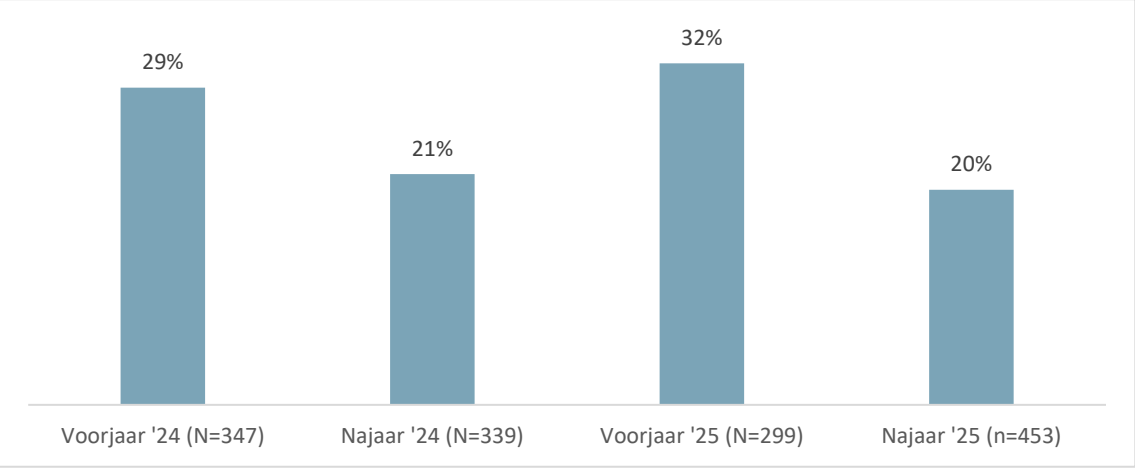

Aanvullende blik op de vestigingen in het go die deelnamen aan elke peiling[14]

Hoewel we in principe vergelijkingen presenteren op basis van alle respons per peiling, kijken we in het najaar aanvullend naar een selecte groep vestigingen die bij elke peiling informatie verschaften over de aan- of afwezigheid van een plaatsingslijst. Van 120 go-vestigingen hebben we voor alle peilingen informatie over de aan- of afwezigheid van een plaatsingslijst.
In meting 1 – voorjaar 2024 – had 29% van de vestigingen een plaatsingslijst. In de tweede peiling – najaar 2024 – ging het om 23%, en in de derde meting – voorjaar 2025 – steeg het percentage weer naar 34%. Voor het najaar van 2025 geldt dat 26% van de vestigingen een plaatsingslijst heeft.
Ook hier zien we dus een golfbeweging. Tegelijkertijd zien we bij deze groep een lichte stijging van het aantal vestigingen met een plaatsingslijst. Wanneer we het voorjaar van 2025 vergelijken met het voorjaar van 2024 zien we een stijging van 5% en een vergelijking van de najaren toont een stijging van 3%.

[14] Dit najaar konden de vestigingen in het go die de vragenlijst niet invulden, worden nagebeld om informatie over de aan- of afwezigheid van een plaatsingslijst op te halen. Die belronde stelde ons in staat om voor een groep van 120 go-vestigingen deze aanvullende blik te presenteren.

Wanneer we de respons op de vragenlijsten nemen, zoomen we bij vergelijkingen van de peilingen ook in op de vestigingen met een plaatsingslijst en de verdeling over de onderwijssoorten. Wanneer we het beeld uit de peilingen vergelijken – zie figuur 27 – zien we dat het beeld in het najaar van 2025 ongeveer vergelijkbaar is met het beeld uit het najaar van 2024.

Figuur 27: *Ontwikkeling verdeling onderwijssoorten binnen de groep met een plaatsingslijst*

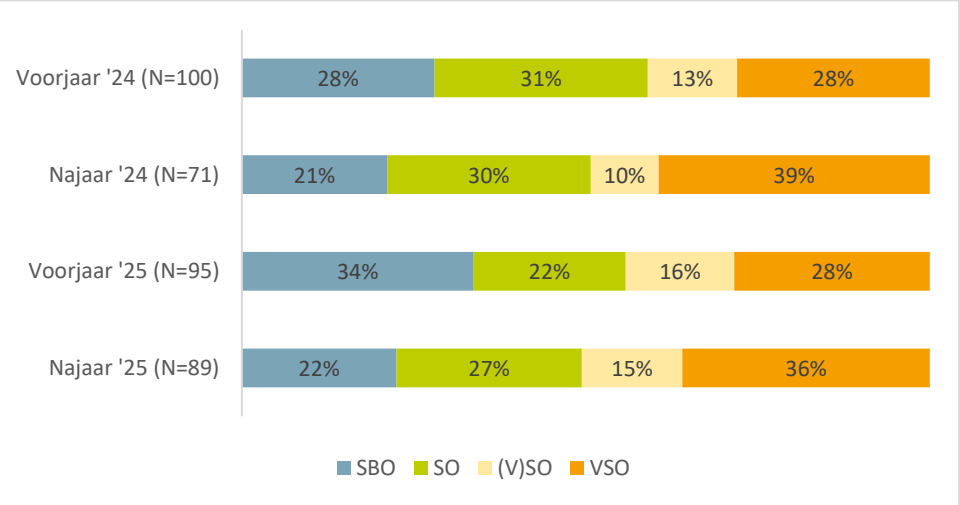

We hebben bij de peilingen ook de onderwijssoort als startpunt genomen en dus binnen elke onderwijssoort gekeken naar het percentage vestigingen met een plaatsingslijst. Zie figuur 28. In het sbo en het (v)so zien we een golvende beweging: het percentage vestigingen met een plaatsingslijst in het najaar is lager dan in het voorjaar. Het percentage vestigingen met een plaatsingslijst in het so neemt iets verder af, maar blijft ongeveer gelijk. In het vso is een sterkere afname te zien van het percentage vestigingen met een plaatsingslijst, nadat het percentage drie metingen op rij is gestegen.

Figuur 28: *Ontwikkeling percentages vestigingen met een plaatsingslijst <u>binnen elke onderwijssoort</u>*

2.5.2 Aantal leerlingen op de plaatsingslijst

Welke ontwikkeling zien we als we kijken naar het aantal leerlingen per plaatsingslijst? Het gemiddelde aantal leerlingen op een plaatsingslijst was 9 tijdens de eerste meting en 8 tijdens de tweede meting. Het gemiddelde aantal leerlingen tijdens de derde meting was 6 en in het najaar van 2025 daalde het gemiddelde aantal leerlingen op een plaatsingslijst naar 5. Voor alle metingen geldt echter dat op de meeste vestigingen 1, 2, 3, 4 of 5 leerlingen op de plaatsingslijst stonden, zie figuur 29. Het percentage vestigingen met 1-5 leerlingen op de plaatsingslijst wordt elke meting groter.

Figuur 29: *Ontwikkeling van het aantal leerlingen op de plaatsingslijst*

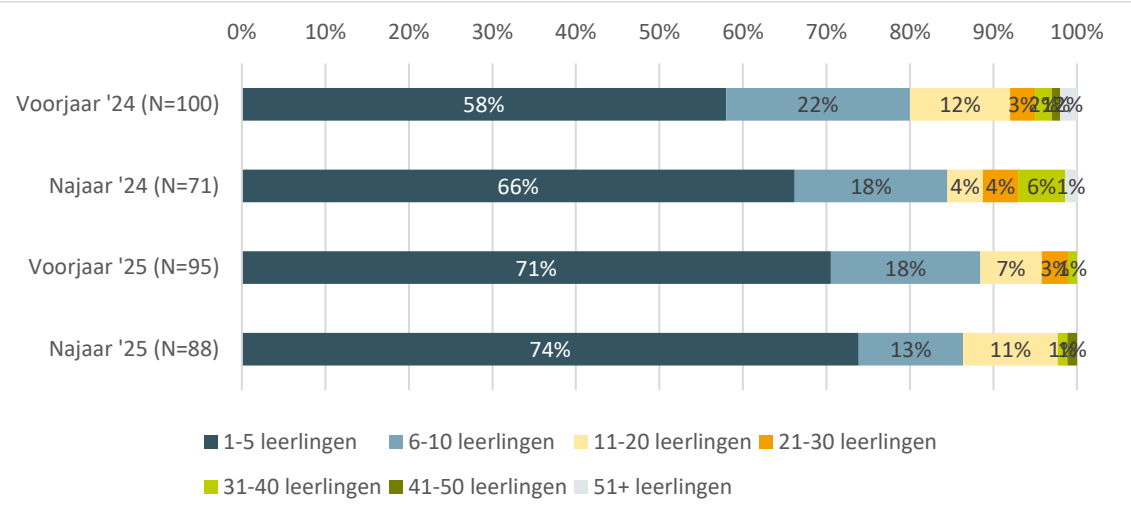

2.5.3 Verblijfplek van leerlingen op de plaatsingslijst

Op basis van de vragenlijst verkregen we tijdens peilingen zicht op de verblijfplek van leerlingen terwijl zij op de plaatsingslijst staan. Daardoor kregen we ook zicht op hoeveel procent van de kinderen op de plaatsingslijst ten tijde van de peilingen thuiszat en hoeveel procent van hen mét onderwijsaanbod thuiszat en hoeveel procent zonder. We vergelijken de gegevens hierover die uit de peilingen naar voren komen. Zie figuur 30. De vergelijking laat zien dat het percentage leerlingen op de plaatsingslijst dat thuiszat zonder aanbod sterk is gestegen ten opzichte van vorige peiling, van 6% naar 17%. (Dit wil echter niet per definitie zeggen dat het aantal leerlingen dat thuiszit zonder onderwijsaanbod is toegenomen. Zoals eerder is opgemerkt, is bij de interpretatie van gegevens van belang om in acht te nemen dat deze iets zeggen over kenmerken van de plaatsingslijst en niet zozeer over het totaal aantal leerlingen op een plaatsingslijst. Dat over het aantal leerlingen in Nederland op een plaatsingslijst geen uitspraken kunnen worden gedaan, is het gevolg van het feit dat leerlingen geregeld bij meerdere go-vestigingen worden aangemeld wanneer zij wachten op een plek zonder dat vestigingen hier altijd van op de hoogte zijn. (Zie ook figuur 7.) In deze monitor telt een leerling waarbij dit het geval is, meerdere keren mee. Hierdoor valt niet uit te sluiten dat percentages zijn berekend over een totaal aantal leerlingen waarbij sommige leerlingen meerdere keren zijn meegeteld. Centraal zicht op deze ‘dubbele aanmeldingen’ ontbreekt, waardoor hier niet voor gecompenseerd kan worden in berekeningen.)

Figuur 30: *Ontwikkeling percentage leerlingen op de plaatsingslijst dat thuiszit mét en zonder onderwijs*

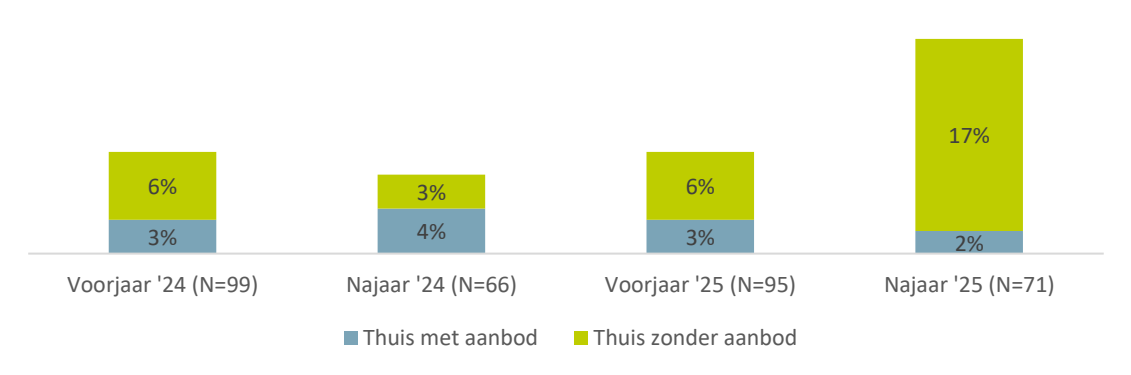

2.5.4 Verwachte termijn van plaatsing

Als het om de plaatsingslijst gaat, kijken we ten slotte naar de ontwikkeling wat betreft de verwachte termijn van plaatsing. Bij de vergelijking die we tussen peilingen maken zoomen we in op het percentage leerlingen dat meer dan zes maanden moet wachten voor plaatsing. Zoals in figuur 31 te zien is, is het percentage leerlingen op de plaatsingslijst dat pas over meer dan zes maanden geplaatst kan worden na een sterke afname in het voorjaar van 2025, weer sterk toegenomen in het najaar van 2025. Het percentage leerlingen in het najaar van 2025 is gelijk aan het percentage op hetzelfde moment in 2024 (meting 2).

Figuur 31: *Ontwikkeling percentage leerlingen op de plaatsingslijst dat naar verwachting meer dan zes maanden moet wachten tot plaatsing*

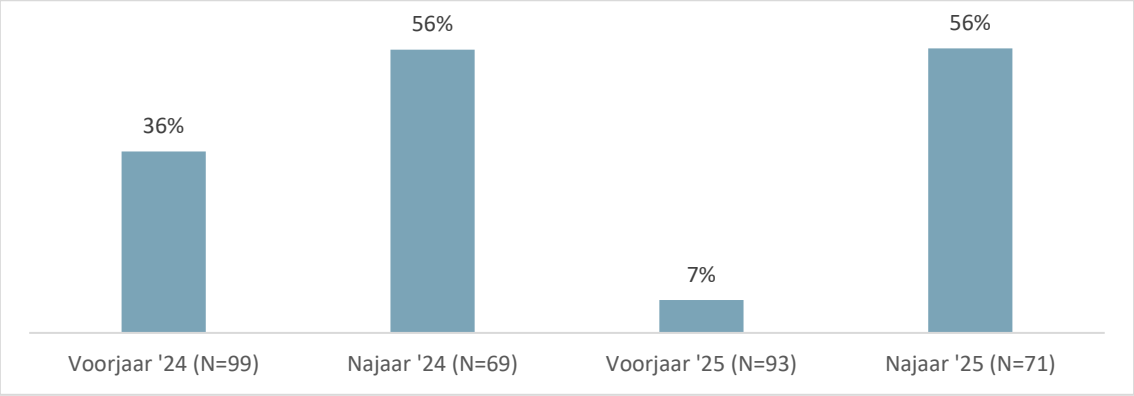

2.5.5 De onderzoekslijst

Als we kijken naar de onderzoeklijst, dan zien we in figuur 32 dat het percentage vestigingen met zo'n lijst gelijk is gebleven als tijdens de vorige meting.

Figuur 32: *Ontwikkeling percentage vestigingen met een onderzoekslijst*[15]

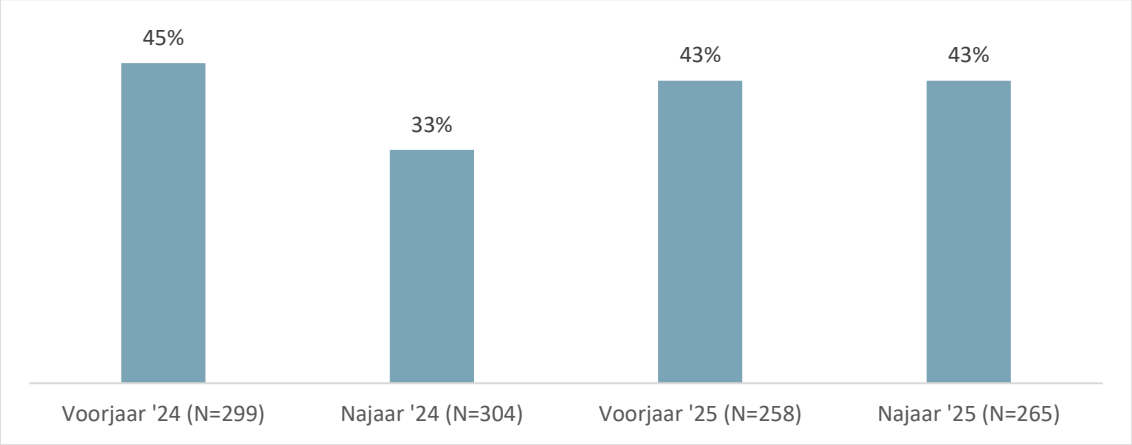

[15] Zoals in de onderzoeksverantwoording is beschreven, bestaat de groep onderwijsvestigingen hier uit het sbo en cluster 3 en 4 uit het so, (v)so en vso.

We hebben bij de peilingen ingezoomd op de vestigingen met een onderzoekslijst en daarbij gelet op de verdeling over de onderwijssoorten. Wanneer we het beeld uit de peilingen vergelijken – zie figuur 33 – zien we dat binnen de groep vestigingen met een onderzoekslijst de verdeling van de onderwijssoorten ongeveer gelijk is gebleven ten opzichte van vorige meting in het voorjaar van 2025. Er zijn enkel kleine verschillen: relatief iets meer (v)so en iets minder so vestigingen hebben een onderzoekslijst in vergelijking met het voorjaar van 2025.

Figuur 33: *Ontwikkeling verdeling onderwijssoorten binnen de groep met een onderzoekslijst*

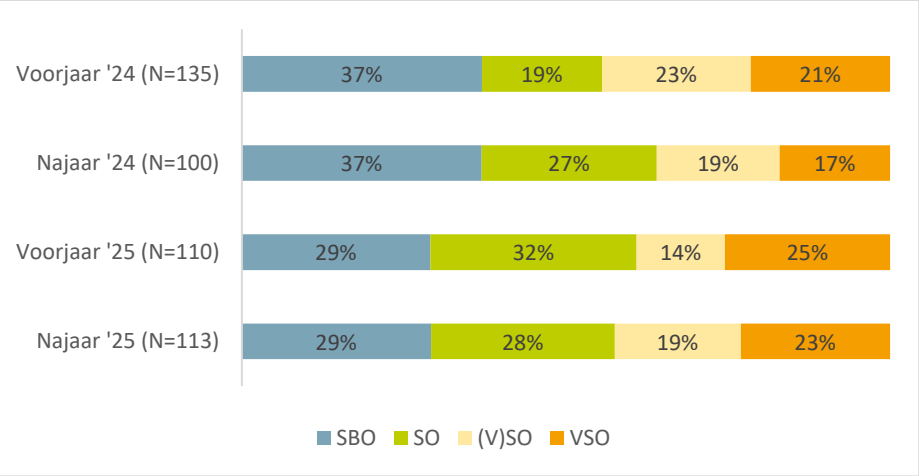

We hebben bij de peilingen ook de onderwijssoort als startpunt genomen en dus binnen elke onderwijssoort gekeken naar het percentage vestigingen met een onderzoekslijst. Zie figuur 34. Daarbij valt op dat het percentage vestigingen met een onderzoekslijst binnen alle onderwijssoorten ongeveer gelijk is gebleven ten opzichte van meting 3.

Figuur 34: *Ontwikkeling percentages vestigingen met een onderzoekslijst binnen elke onderwijssoort*[16]

2.5.6 Aantal leerlingen op de onderzoekslijst

Als we kijken naar de ontwikkelingen rondom de onderzoekslijst zien we dat het gemiddelde aantal leerlingen 11 was tijdens de eerste meting en 5 tijdens de tweede meting. Het gemiddelde aantal leerlingen op een onderzoekslijst was tijdens de derde meting 8 en tijdens de vierde meting is het gemiddelde aantal weer gedaald naar 5. Ook hier lijkt dus sprake van een golfbeweging. Verder zien we dat het percentage vestigingen met een klein aantal leerlingen op de onderzoekslijst ten opzichte van de derde meting weer is toegenomen en ongeveer gelijk is met meting 2, in het najaar van 2024. Zie figuur 35.

16 Zoals in de onderzoeksverantwoording is beschreven, bestaat de groep in het so, (v)so en vso hier alleen uit de onderwijsvestigingen voor cluster 3 en 4.

Figuur 35: *Ontwikkeling van het aantal leerlingen op de onderzoekslijst*

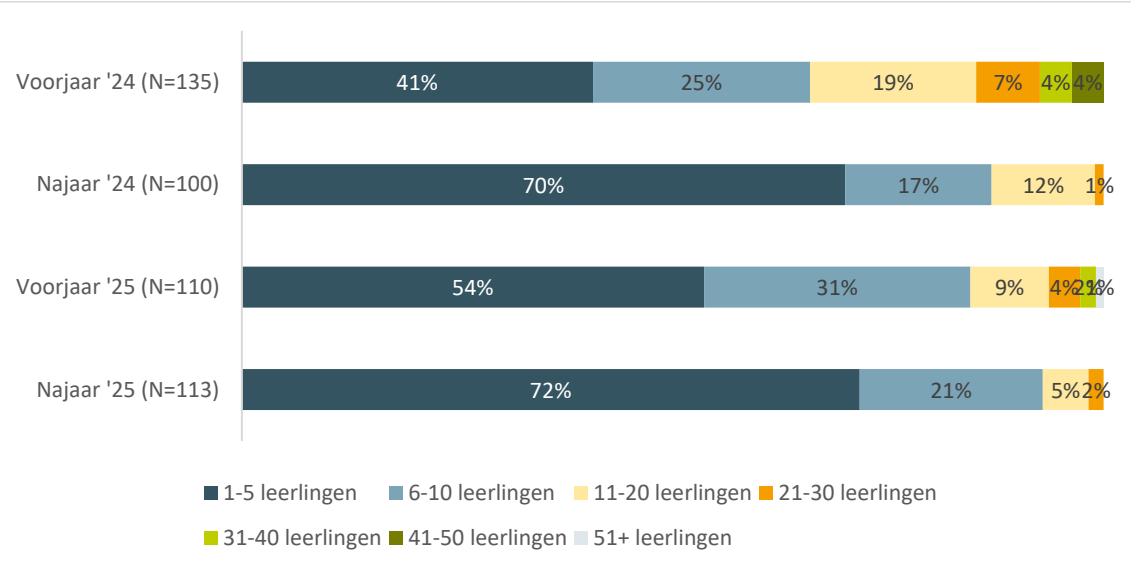

2.5.7 De interesselijst

In figuur 36 is het percentage vestigingen met een interesselijst zichtbaar voor beide peilingen. We zien dat het percentage vestigingen met een interesselijst iets is gedaald ten opzichte van de vorige meting. Wel is het percentage vestigingen met een interesselijst in het najaar van 2025 hoger dan op hetzelfde moment vorig jaar (meting 2, najaar 2024).

Figuur 36: P*ercentages vestigingen met een interesselijst*

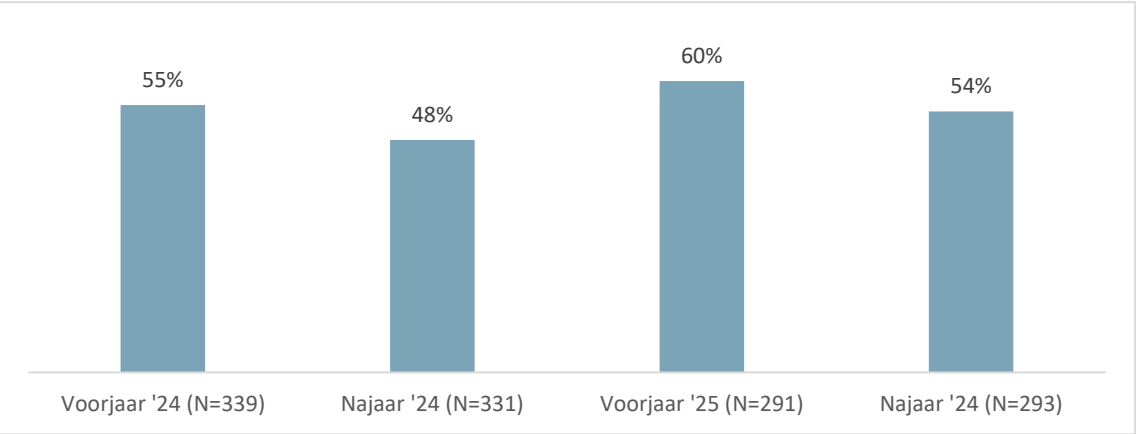

We hebben bij de peilingen ingezoomd op de vestigingen met een interesselijst en daarbij gelet op de verdeling over de onderwijssoorten. Wanneer we het beeld uit de vier peilingen vergelijken – zie figuur 37 – zien we dat binnen de groep vestigingen met een interesselijst de percentages per onderwijssoort iets variëren, maar dat de verdeling ongeveer gelijk blijft.

Figuur 37: *Ontwikkeling verdeling onderwijssoorten <u>binnen de groep met een interesselijst</u>*

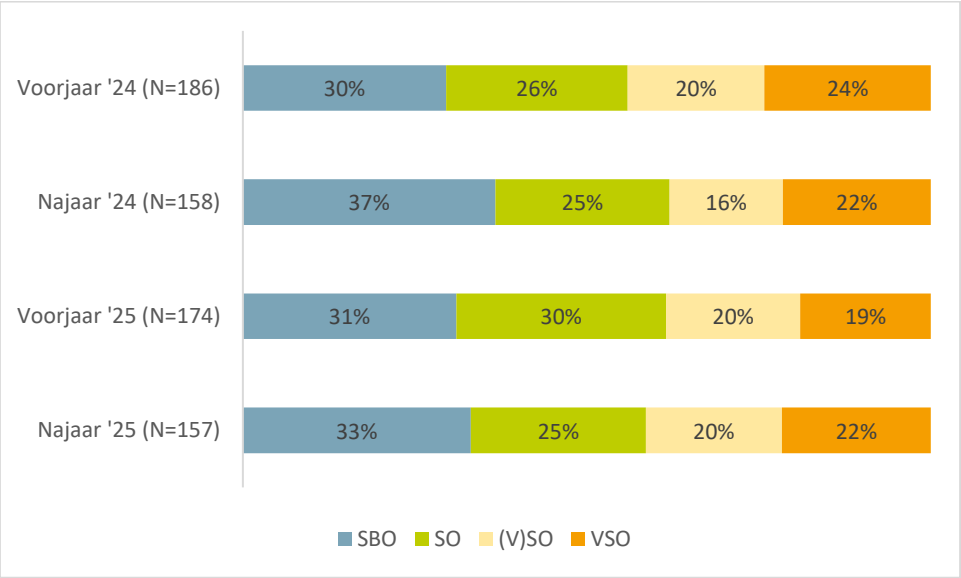

We hebben bij de peilingen ook de onderwijssoort als startpunt genomen en dus binnen elke onderwijssoort gekeken naar het percentage vestigingen met een interesselijst. Zie figuur 38. Allereerst geldt voor zowel het so als het (v)so dat we een golfbeweging zien. In het najaar van 2024 en 2025 was het percentage vestigingen met een interesselijst lager dan in het voorjaar van 2024 en 2025. Voor het sbo zien we dat het percentage vestigingen met een interesselijst iets is gedaald, terwijl het percentage in het vso juist iets is gestegen in meting 4.

Figuur 38: *Ontwikkeling percentages vestigingen met een interesselijst binnen elke onderwijssoort*

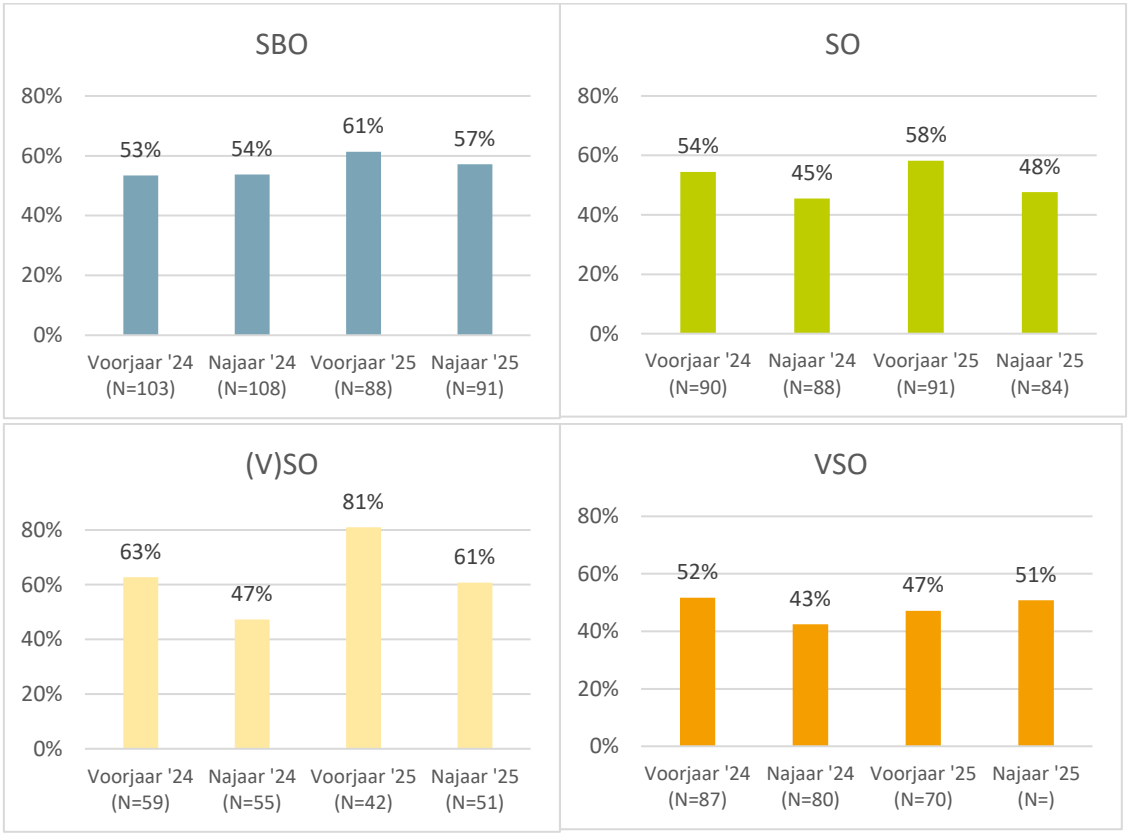

2.5.8 Aantal leerlingen op de interesselijst

Ook in het aantal leerlingen op de interesselijst is een golfbeweging te zien. Het gemiddelde aantal leerlingen op een interesselijst was 12 tijdens de eerste meting en 8 tijdens de tweede meting. Tijdens de derde meting ging het om gemiddeld 13 leerlingen op de interesselijst en tijdens de vierde meting was het gemiddelde weer gedaald naar 9. Zie figuur 39. Tijdens de vorige metingen had respectievelijk 47%, 58% en 44% van de vestigingen 1-5 leerlingen op de interesselijst staan, voor de vierde meting geldt dit voor 59%.

Figuur 39: *Ontwikkeling van het aantal leerlingen op de interesselijst*

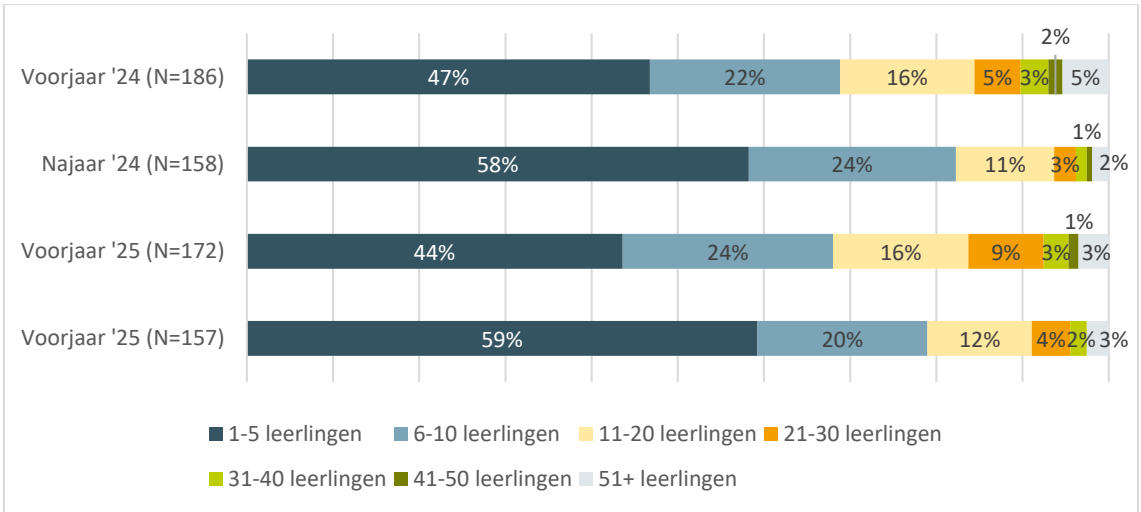

3 Tussentijdse conclusies

Met het monitoronderzoek naar de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs wil het ministerie van OCW beter zicht krijgen op de wachtlijsten en de mogelijke oplossingsrichtingen verkennen om de wachtlijsten aan te pakken. De vraag die in het monitoronderzoek centraal staat, luidt:

Wat is de stand van zaken van de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs?

Hieronder vallen de volgende deelvragen:

1. Wat is het actuele beeld van de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs?
2. Hoe ontwikkelen de verschillende typen wachtlijsten zich in de periode van 2024 tot en met 2027?
3. Wat zijn de belangrijkste oorzaken van het bestaan/ontstaan van de (verschillende typen) wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs?
4. Op welke manier vindt registratie van de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs plaats en in hoeverre vindt communicatie hierover plaats tussen de onderwijsvestigingen, hun schoolbesturen en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs?
5. Welke oplossingen om wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs te verminderen en te voorkomen lijken het meest kansrijk?

Om deze vragen te beantwoorden, wordt in de periode 2024-2027 tweemaal per jaar een vragenlijst uitgezet: in het voorjaar en in het najaar. Daarnaast vinden focusgroepen plaats met een aantal betrokken partijen, om zo verdiepend inzicht te krijgen in de oorzaken van en de mogelijke oplossingen voor de wachtlijstproblematiek. We geven hier de voorlopige antwoorden op de onderzoekvragen, op basis van de bevindingen uit de vier peilingen tot dusverre. Voor de schets van het actuele beeld baseren we ons alleen op de peiling die het meest recent plaatsvond, in dit geval de peiling in het najaar van 2025.

Actueel beeld van de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs

De eerste vraag die in elke peiling centraal staat, is: *Wat is het actuele beeld van de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs?*

Het ministerie van OCW heeft ons gevraagd om bij de beantwoording van deze vraag onderscheid te maken tussen drie typen wachtlijsten, te weten de plaatsingslijst, de onderzoekslijst en de interesselijst. We gaan allereerst in op de plaatsingslijst. Hierop staan de leerlingen aan wie een tlv is afgegeven (cluster 3 en 4) of aan wie toegang is toegezegd door de Commissie van Onderzoek (cluster 1 en 2), maar voor wie nog geen plek is op de school van aanmelding.

De plaatsingslijst

Het merendeel van de onderwijsvestigingen in het go heeft geen plaatsingslijst. Een vijfde van de vestigingen heeft die wel. Binnen het vso zijn relatief de meeste vestigingen met een plaatsingslijst. Vestigingen voor (v)so en het sbo hebben het minst vaak een plaatsingslijst. Voor cluster 1 is er, net als in het voorjaar, geen plaatsingslijst en voor cluster 2 geldt dat slechts één vestiging aangaf een plaatsingslijst te hebben met één leerling. Als we naar de regio's Passend Onderwijs PO en VO kijken – waarbij we de indeling zoals die door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt gehanteerd hebben gebruikt, maar dan samengevoegd op basis van de eerste twee cijfers van elke regiocode – zien we dat in Drenthe, Noord-Holland en Zuid-Holland relatief veel vestigingen een plaatsingslijst hebben, terwijl in Zeeland, Overijssel en Limburg juist relatief weinig vestigingen met een plaatsingslijst zijn.

Op basis van verkregen gegevens kan niet worden berekend hoeveel leerlingen er in Nederland op een plaatsingslijst voor het go staan. Dat komt doordat leerlingen op meerdere vestigingen tegelijkertijd kunnen worden aangemeld en er niet altijd zicht is op deze mogelijke dubbele aanmeldingen, zo blijkt wederom uit deze meting. Wel wordt uit het onderzoek duidelijk dat voor de meeste vestigingen met een plaatsingslijst geldt dat hier tussen de 1 en 5 leerlingen op staan. De leerlingen die wachten op een plek in cluster 3 of 4 van het so, vso of (v)so hebben in de meeste gevallen een tlv met bekostigingscategorie laag.

Een ruime meerderheid van de leerlingen op een plaatsingslijst (92%) heeft een ondersteuningsbehoefte op het vlak van de sociaal-emotionele ontwikkeling en/of op het vlak van leren en ontwikkelen (85%). Gevraagd naar waarom er nog geen plek is voor de leerlingen op de plaatsingslijst, geeft ruim twee derde van de vestigingen aan dat het maximale aantal leerlingen in de klas(sen) waarvoor de leerling(en) op de plaatsingslijst in aanmerking komt al is bereikt. Twee derde van de vestigingen noemt (daarnaast) reden(en) die in het verlengde hiervan liggen: er is een gebrek aan fysieke ruimte in de school/klas en/of het maximale aantal leerlingen waarvoor plek is op school is bereikt.

Leerlingen die op een plaatsingslijst staan, bevinden zich in ruim de helft van de gevallen (58%) op de school van herkomst. Meestal is dat in het reguliere basis- of voortgezet onderwijs en een deel volgt onderwijs op andere school in het go. De meeste andere leerlingen maken gebruik van een andere onderwijs- of zorgvoorziening. 16% van de leerlingen die wachten op een plek in het go zit echter thuis, waarvan het grootste deel op dit moment geen onderwijs krijgt. Gevraagd naar de verwachte termijn waarop de leerlingen die op een plaatsingslijst staan op hun vestiging geplaatst kunnen worden, wordt voor 35% van de leerlingen aangegeven dat zij nog dit schooljaar kunnen starten. Voor een vijfde van de leerlingen geldt dat ze met de start van het nieuwe schooljaar zullen beginnen. Voor 35% van de leerlingen is er echter nog helemaal geen zicht op een plek op desbetreffende vestiging. Voor de andere leerlingen weet men (nog) niet wanneer er plek is.

De onderzoekslijst

Ook de onderzoekslijsten in het go hebben we in kaart gebracht. Op een onderzoekslijst staan de leerlingen die schriftelijk zijn aangemeld voor een onderwijsplek in het go en voor wie de toelatingsprocedure in gang is gezet, maar voor wie nog onbekend is of zij door het samenwerkingsverband (cluster 3 en 4) of door de Commissie van Onderzoek (cluster 1 en 2) worden toegelaten tot het go.

In Nederland bieden twee instellingen cluster 1 onderwijs en ondersteuning aan, en vier instellingen bieden cluster 2 onderwijs en ondersteuning aan. Elke instelling houdt centraal een onderzoekslijst bij.

Per instelling buigt een Commissie van Onderzoek zich over de vraag welke vorm van onderwijs en welk type ondersteuning een leerling nodig heeft. Op de onderzoekslijsten staan zowel de leerlingen die in aanmerking komen voor een plek op een cluster 1 of 2 onderwijsvestiging als leerlingen die in aanmerking komen voor (een) ondersteuning(sarrangement) in het reguliere onderwijs. Dat maakt dat er voor cluster 1 en 2 niet kan worden gesproken over een onderzoekslijst waarop enkel de leerlingen staan die voor een onderwijsvestiging in cluster 1 of 2 zijn aangemeld. Op basis van gemiddelde toelatingsgegevens uit het verleden schatten de Commissies van Onderzoek in dat er in het najaar van 2025 bij benadering 308 leerlingen op de onderzoekslijst staan van de instellingen die in aanmerking komen voor cluster 2 onderwijs.

Voor het sbo, cluster 3 en 4 geldt dat iets meer dan de helft van de vestigingen in oktober 2025 geen onderzoekslijst had. Iets minder dan de helft had die wel. In de regio Groningen, Drenthe en Noord-Holland (PO/VO-20, PO/VO-22, PO/VO-27) heeft relatief een groot deel van de vestigingen een onderzoekslijst, terwijl in Limburg (PO/VO 31) juist relatief weinig vestigingen een onderzoekslijst hebben. Ook zien we dat binnen het so relatief veel vestigingen zijn met een onderzoekslijst. Voor de meeste onderzoekslijsten geldt dat hier maximaal 5 leerlingen op staan.

De interesselijst

Op verzoek van het ministerie van OCW brachten we ook de interesselijst van vestigingen in kaart. Op deze lijst staan leerlingen aan wie (nog) geen toegang tot het go is toegezegd door een samenwerkingsverband passend onderwijs (cluster 3 en 4) of Commissie van Onderzoek (cluster 1 en 2) en (nog) geen toelatingsprocedure in gang is gezet, maar van wie de ouders/verzorgers wel interesse hebben getoond in een onderwijsplek op een go-vestiging voor hun kind. Iets meer dan de helft van de vestigingen in het go houdt een interesselijst bij. Daarbij valt Drenthe als regio opnieuw op. In deze regio hebben relatief de meeste vestigingen een interesselijst.

Overeenkomsten en verschillen peiling 4 en eerdere peilingen

Hoe ontwikkelen de verschillende typen wachtlijsten zich in de periode van 2024 tot en met 2027? Het antwoord op deze vraag kan uiteraard pas gegeven worden na de volledige periode. We belichten hier de belangrijkste overeenkomsten en verschillen die we zien wanneer we de eerste vier peilingen met elkaar vergelijken.

We zien dat het percentage vestigingen in het go met een plaatsingslijst in het najaar van 2025 lager was dan in het voorjaar van 2025, eenzelfde patroon dat in het voorgaande jaar te zien was. Het percentage vestigingen dat in het voorjaar een plaatsingslijst heeft, ligt hoger dan het percentage in het najaar. Hetzelfde geldt voor het percentage vestigingen met een interesselijst. Het percentage vestigingen met een onderzoekslijst is daarentegen gelijk gebleven in de twee metingen in 2025.

Als we specifiek inzoomen op het gemiddelde aantal leerlingen dat in principe is toegelaten tot het go maar nog wacht op een plek in het go – het aantal leerlingen op de plaatsingslijst– zien we dat, waar vorig jaar het aantal gedurende het jaar iets daalde, het gemiddelde aantal leerlingen in 2025 gelijk is gebleven. Wel wordt het percentage vestigingen met 1 tot 5 leerlingen op de plaatsingslijst elke meting groter. Een opvallende ontwikkeling is dat er procentueel gezien een toename is van de leerlingen op een plaatsingslijst die zonder onderwijsaanbod thuis zitten. We zien eveneens dat in het najaar van 2025 ten opzichte van eerdere peilingen vestigingen voor relatief meer leerlingen op de lijst verwachten dat ze lang, namelijk meer dan zes maanden, moeten wachten op een plek op de vestiging in het go waar zij

zijn aangemeld. Bij de interpretatie van deze gegevens is het van belang om op te merken dat dit niet per definitie wil zeggen dat het aantal leerlingen dat thuiszit zonder onderwijsaanbod is gestegen. Dat heeft ermee te maken dat we de uitkomsten baseren op rapportages van de vestigingen in het go. Zij rapporteren over de leerlingen die bij hun op de wachtlijst staan. Daarbij valt niet uit te sluiten dat meerdere vestigingen over dezelfde leerlingen rapporteren. Immers, en zoals meermaals in dit rapport is opgemerkt en uit deze peiling opnieuw blijkt, komt het geregeld voor dat leerlingen op meerdere go-vestigingen worden aangemeld wanneer zij wachten op plaatsing. In deze monitor telt een leerling waarbij dit het geval is meerdere keren mee. Centraal zicht op deze 'dubbele aanmeldingen' ontbreekt, waardoor hier niet voor kan worden gecompenseerd in berekeningen van, bijvoorbeeld, het aantal leerlingen dat langer dan zes maanden moet wachten op een plek in het go of het aantal leerlingen dat thuiszit zonder onderwijsaanbod. In de regio's waar relatief veel go-vestigingen een plaatsingslijst hebben bestaat bovendien 'het risico' dat ouders en verzorgers (en de scholen van herkomst) van leerlingen die wachten op een plek in het go, juist vanwege het schaarse aantal beschikbare plekken hun kansen spreiden en de leerling op meerdere plekken aanmelden. Dit zorgt mogelijk voor een enigszins vertekend beeld van de wachtlijsten bezien vanuit overkoepelend (regionaal/landelijk) perspectief.

Oorzaken wachtlijsten

De volgende deelvraag in het monitoronderzoek luidt: *Wat zijn de belangrijkste oorzaken van het bestaan en ontstaan van de (verschillende typen) wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs?*

Deze vraag trachten we gedurende het onderzoek te beantwoorden op basis van inzichten die in de vragenlijst onder onderwijsvestigingen in het go en tijdens de focusgroepen met betrokken partijen worden gedeeld.

Oorzaken van de plaatsingslijst

Vestigingen in het go met een plaatsingslijst geven met name aan dat het maximale aantal leerlingen in klassen, waarvoor aangemelde leerlingen gelet op hun onderwijs- en ondersteuningsbehoeften in aanmerking komen, is bereikt (genoemd door ruim twee derde van de vestigingen met een plaatsingslijst) en het gebrek aan fysieke ruimte in de school/klas (genoemd door twee vijfde). Uit eerdere peilingen en gesprekken met samenwerkingsverbanden passend onderwijs kwam een vergelijkbaar beeld naar voren. Opvallend is dat in vergelijking met eerdere peilingen minder vaak genoemd wordt dat personele tekorten (onderwijs en zorg) een rol spelen. In het voorjaar van 2025 werd dit nog door een derde van de vestigingen met een plaatsingslijst genoemd en in deze peiling door nog geen 10%. Andere oorzaken die door enkele scholen met een plaatsingslijst zijn genoemd, zijn dat scholen in de regio met een vergelijkbaar aanbod vol zitten, dat scholen met vergelijkbaar aanbod in de regio ontbreken en dat het aantal verwijzingen naar het go toeneemt maar groei van het go niet past bij de visie van een samenwerkingsverband. Bij die laatste oorzaak komen samenwerkingsverbanden soms voor lastige keuzes te staan, zo haalden we onder andere op tijdens peiling 2: de realisatie van inclusief onderwijs vraagt om een investering in passende ondersteuning in het reguliere onderwijs, maar de grotere omvang van het go of de groei hiervan beperkt de financiële mogelijkheden van een samenwerkingsverband om in het reguliere onderwijs te investeren.

Gebruik van de onderzoekslijst en de interesselijst
Zoals is beschreven bij de beantwoording van onderzoeksvraag 1, houdt elke instelling die cluster 1 of 2 onderwijs en ondersteuning aanbiedt een onderzoekslijst bij. Hierop staan zowel de leerlingen die aanmerking komen voor onderwijs en ondersteuning/begeleiding op een plek in het go als voor ondersteuning/begeleiding in het reguliere onderwijs. De Commissie van Onderzoek van elke instelling buigt zich over de vraag wat een leerling nodigt heeft. Daarbij werken de commissies van de verschillende instellingen nauw samen.

De eerste drie peilingen lieten zien dat de voornaamste reden voor cluster 3 en 4 vestigingen om een onderzoekslijst te hanteren is dat zij graag vroegtijdig zicht krijgen op wat een leerling die mogelijk bij hen op school komt nodig heeft en of hun school dat inderdaad kan bieden. Een andere veelgenoemde reden is dat vestigingen hierdoor beter zicht hebben op de verwachte instroom en de instroommomenten.

Gevraagd naar de reden voor het hanteren van een interesselijst, gaven vestigingen tijdens de eerste peilingen met name aan dat ze dit doen om een inschatting te maken van de groepen die gevormd moeten worden en de bijbehorende benodigde formatie. Op basis van eerdere schooljaren weten de scholen hoeveel van de vrijblijvende gesprekken met ouders gemiddeld genomen tot plaatsing leiden. De manier waarop de interesselijst wordt bijgehouden, verschilt per vestiging. Sommige vestigingen hanteren criteria om te bepalen wanneer een leerling op de lijst wordt geplaatst en andere niet. De criteria die eventueel worden gehanteerd, lopen uiteen van registratie na het eerste contact tot wanneer ouders aangeven dat zij hun kind aan willen melden en ook het samenwerkingsverband passend onderwijs en/of de school van herkomst betrokken is.

Registratie en communicatie

De vierde deelvraag die in het onderzoek centraal staat, is: *Op welke manier vindt registratie van de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs plaats en in hoeverre vindt communicatie hierover plaats tussen de onderwijsvestigingen, hun schoolbesturen en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs?*

Het antwoord op deze peiling geven we op basis van de vragenlijstuitkomsten van peiling 2. Peiling 2 liet zien dat de schoolbesturen en de samenwerkingsverbanden po en vo waaronder go-vestigingen vallen, volgens vestigingen in de meeste gevallen op de hoogte zijn van de eventuele wachtlijst die er voor hun school is. De communicatie over wachtlijsten tussen scholen en samenwerkingsverbanden verloopt op verschillende manieren: wanneer scholen een wachtlijst hebben, informeren zij hun samenwerkingsverband, met enige regelmaat vindt overleg plaats tussen samenwerkingsverbanden en go-scholen waar de wachtlijsten centraal staan en/of dashboards worden bijgehouden. Daarbij werd duidelijk dat de data die in dashboards worden bijgehouden, (nog) niet altijd betrouwbaar zijn. De belangrijkste redenen:

- gegevens in het dashboard zijn niet altijd up-to-date nadat er wijzigingen zijn t.a.v. de wachtlijsten omdat scholen gegevens niet altijd doorgeven;
- degenen die het dasboard voeden met informatie hanteren verschillende criteria als het gaat om het noemen van het aantal leerlingen op de wachtlijst – leerlingen met een tlv, in de tlv-aanvraagprocedure of zonder een van die twee staan door elkaar heen;
- het is niet altijd zichtbaar of een leerling mogelijk dubbel in het dashboard staat, omdat een leerling op de wachtlijst van meerdere vestigingen staat.

Partijen spannen zich in om grip te krijgen op de wachtlijsten in het go, maar het blijft lastig om in *real time* een goed overzicht te krijgen van beschikbare plekken en wachtlijsten. AVG-regels roepen discussies en vragen op over de uitwisseling van gegevens over de wachtlijsten op leerlingniveau bínnen een samenwerkingsverband en 'grensverkeer' van leerlingen tússen regio's Passend Onderwijs maken het nog moeilijker om grip te krijgen op de wachtlijsten.

Oplossingsrichtingen voor de wachtlijstproblematiek

De laatste deelvraag in dit onderzoek is gericht op de toekomst. *Welke oplossingen om wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs te verminderen en/of voorkomen lijken het meest kansrijk?*

In het najaar van 2024 ging zowel in de vragenlijst als in de focusgroepgesprekken aandacht uit naar mogelijke oplossingen voor de wachtlijsten in het go. Daarmee kregen we zicht op de ideeën van de vestigingen in het go en van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. (Zie ook rapportage 2 van dit monitoronderzoek.[17]) Tevens werd in een bijeenkomst met de klankbordgroep van dit onderzoek gesproken over mogelijke oplossingsrichtingen. Overkoepelend zien we op basis van de peilingen en bijeenkomsten tot dusverre drie thema's terug waarvoor men aandacht vraagt als het gaat om mogelijke oplossingen: inzetten op inclusief onderwijs, de juiste balans vinden tussen oplossingen op korte en langere termijn en beter grip krijgen op het aantal leerlingen op een wachtlijst.

- Inzetten op inclusief onderwijs

Gevraagd naar mogelijke oplossingen voor de wachtlijsten in het go wordt door veel partijen expliciet of impliciet gerefereerd aan inclusief onderwijs. Kansrijke oplossingen zijn volgens veel van hen niet systeembevestigend – in die zin dat meer aanmeldingen in het go zouden moeten leiden tot uitbreiding van het aantal plekken in het go – maar zijn gericht op de langere termijn en zullen daarom gevonden moeten worden in het anders organiseren van het onderwijs. Dit vraagt om een transitie waarin aandacht uitgaat naar 'anders organiseren'. Daarbij denkt men aan: de alternatieve inzet van tlv-middelen in het regulier onderwijs, hybride vormen van onderwijs en ondersteuning, versterken van de pedagogische basis in het regulier, meer terugstroom van go naar regulier onderwijs, nauwere samenwerking tussen gespecialiseerd en regulier onderwijs en nauwere samenwerking met gemeenten.

- De juiste balans tussen korte en langere termijn oplossingen

De transitie naar inclusief onderwijs is niet van de ene op de andere dag gerealiseerd. Dat betekent dat niet alleen de langere termijn aandacht verdient maar ook het heden. Leerlingen die nu op een plek wachten, zijn immers niet geholpen bij een oplossing op langere termijn. Kansen die men ziet om wachtlijsten op kortere termijn te verminderen, zijn: structurele samenwerking tussen het regulier en go in de regio om tijdig gezamenlijk de ondersteuningsbehoeften van leerlingen in de regio te bespreken en hierop in te spelen, informeren van ouders over het bestaan van eventuele wachtlijsten op scholen en samen met gemeenten naar (de toereikendheid van) onderwijshuisvesting te kijken. Die laatste lijkt zeker van belang gezien het percentage vestigingen met een wachtlijst dat noemt dat het gebrek aan fysieke ruimte (een van) de reden(en) is voor het bestaan van de wachtlijst (40%). Dit roept zeker in krimpregio's de vraag op of dit betekent dat in het regulier onderwijs wellicht een deel van de onderwijshuisvesting leeg staat en mogelijkheden kent voor vormen van go.

---

17 Middelbeek, L., de Roode, J., Vleeskens, M., Van der Veen, I., & Lourens, J. (2025). *Monitoronderzoek Wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs. Peiling 2, najaar 2024.* Utrecht: Oberon.

- Beter grip krijgen op het aantal leerlingen op een wachtlijst

Om op korte termijn passende oplossingen te vinden voor bestaande wachtlijsten, zou het helpend zijn als meer grip verkregen kan worden op het aantal leerlingen dat op een wachtlijst voor het go staat. Dit onderzoek laat zien dat een deel van de vestigingen in het go kampt met wachtlijsten en geeft per halfjaar een beeld van de omvang van het aantal vestigingen met een wachtlijst en het aantal leerlingen dat op die wachtlijst staat. Daarmee biedt het een eerste beeld van de omvang van het probleem waarvoor een oplossing wordt gezocht. Om beter grip te krijgen op de huidige wachtlijsten zou het echter helpend zijn een centraal punt te organiseren waar wordt bijgehouden welke leerlingen met recht op go ondanks aanmelding bij een of meer go-vestigingen nog geen onderwijs kunnen volgen. Denk bijvoorbeeld aan de registratie van de aanmelding bij de Dienst Uitvoering Onderwijs. Centralere registratie zorgt voor een betrouwbaarder beeld van het exacte aantal leerlingen dat in Nederland op een wachtlijst voor het go staat, omdat aanmeldingen van leerlingen op meerdere vestigingen dan zichtbaar worden. Idealiter zouden deze gegevens vervolgens per kwartaal of halfjaar worden gedeeld met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs waaronder de vestigingen vallen waarbij een leerling is aangemeld. Daarmee verkleint het risico op het ontstaan van een vertekend beeld van het aantal leerlingen dat op een wachtlijst staat en stelt samenwerkingsverbanden zodoende beter in staat om passender maatregelen te treffen in hun regio om de leerlingen te voorzien van een passende onderwijsplek. Het inrichten van een centraal punt is met name van belang om nader grip te krijgen op de wachtlijsten voor cluster 3 en 4 onderwijs en in mindere mate ook voor cluster 2 onderwijs. In cluster 1 zijn op dit moment immers geen wachtlijsten.

Tot slot

Deze rapportage is onderdeel van het monitoronderzoek naar de wachtlijsten in het go dat van 2024 tot en met 2027 loopt. In de zomer van 2026 wordt het volgende rapport verwacht. In dat rapport zal worden beschreven in hoeverre er sprake is van wachtlijsten in het voorjaar van 2026 en in hoeverre dat beeld overeenkomt of verschilt met de beelden uit de eerdere peilingen.

Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording

In de bijlage bespreken we achtereenvolgens;

- De onderzoeksopzet op hoofdlijnen
- De respons
- De representativiteit

Onderzoeksopzet op hoofdlijnen

Op hoofdlijnen bestaat het onderzoek uit twee lijnen: een vragenlijst om een goed beeld te kunnen vormen van de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs en focusgroepen om verdiepend inzicht te verkrijgen in de problematiek en mogelijke oplossingen.

Vragenlijst en belronde

Voor de vragenlijst vormen de vestigingen in het gespecialiseerd onderwijs de populatie. Om een actueel beeld te vormen van de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs hebben we op drie manieren vragen uitgezet: met een vragenlijst zijn vragen gesteld aan de onderwijsvestigingen voor cluster 2, 3 en 4, via een belronde met een selectie van vragen om de respons te verhogen en via mailcontact zijn vragen gesteld aan de vertegenwoordigers van cluster 1 onderwijs en de Commissies van Onderzoek van cluster 2 onderwijs.

We kozen voor deze aanvliegroute omdat we uit eerder onderzoek weten dat het beeld dat schoolbesturen en samenwerkingsverbanden passend onderwijs per school en per samenwerkingsverband verschilt. Sommige besturen en samenwerkingsverbanden passend onderwijs hebben continu een actueel beeld van de wachtlijsten op hun scholen, andere hebben die niet (altijd). Om deze reden is ervoor gekozen om de meeste vragen direct uit te zetten bij de onderwijsvestigingen zelf.

Op basis van de openbare onderwijsdata van DUO hebben we een bestand opgebouwd met alle vestigingen in het gespecialiseerd onderwijs. Op basis van de gegevens over de gemeente waarin de vestigingen staan, hebben we een koppeling kunnen maken met de regio's Passend Onderwijs PO en regio's Passend Onderwijs VO waarbinnen elke vestiging valt. Daarbij hebben we gebruikgemaakt van de indeling zoals die door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt gehanteerd.[18] Voor de regio's Passend Onderwijs geldt dat we regio's hebben samengevoegd op basis van de eerste twee cijfers van elke regiocode. Gezien het grote aantal regio's, waardoor het aantal vestigingen dat hierbinnen valt relatief laag is, zijn gegevens bij een uitsplitsing op regioniveau snel herleidbaar. Dit is niet wenselijk, dus daarom zijn regio's samengenomen. Een aantal gemeenten (en daarmee vestigingen) valt binnen verschillende regio's Passend Onderwijs. Deze vestigingen zijn slechts binnen 1 regio meegenomen.[19]

---

18 https://www.regioatlas.nl/regioindelingen

19 In het PO gaat het om de gemeenten Vijfheerenlanden (regio PO-26-05 en PO-28-16 → meegenomen in PO-26) en Altena (regio PO-28-16 en PO-30-10 → meegenomen in PO-28). In het VO gaat het eveneens om de gemeenten Vijfheerenlanden (regio VO-26-05 en VO-28-14 → meegenomen in VO-26) en Altena (VO-28-04 en VO-30-09 → meegenomen in VO-28).

Om de vragenlijst uit te kunnen zetten, hebben we aan het opgebouwde bestand de contactgegevens van de vestigingen opgenomen die via de openbare DUO-data beschikbaar waren.[20] Van een deel van de vestigingen ontbraken de contactgegevens. Deze hebben we waar mogelijk toegevoegd door e-mailadressen van de directie of de algemene e-mailadressen die via de website van de vestiging te vinden waren, zodat een goede respons kon worden behaald.

Vervolgens is een vooraankondiging van de vragenlijst uitgegaan. We hebben een e-mailbericht verstuurd aan de vestigingen in het overzicht. Met het oog op het behalen van een goede respons, is de vestigingen in het bericht de mogelijkheid geboden om de contactgegevens van een andere professional van de vestiging door te geven waarnaar de vragenlijst kon worden verstuurd. Voor de vestigingen waarop we een *bounce* kregen bij het versturen van de vooraankondiging, hebben we de contactgegevens waar mogelijk vervangen door de juiste contactgegevens die te vinden waren op de website van de desbetreffende vestigingen.

Op 30 september 2025 zijn de uitnodigingen voor het invullen van de online vragenlijst per e-mail verstuurd naar de vestigingen. Op 13 oktober 2025 hebben we een rappel verstuurd aan de vestigingen die de vragenlijst nog niet (volledig) hadden ingevuld. Vanwege de herfstvakantie is op 21 oktober een laatste herinnering gestuurd naar de vestigingen. Een week later is de vragenlijst gesloten.

In de vragenlijst zijn vragen opgenomen over de plaatsingslijst, de onderzoekslijst en de interesselijst. Uit de eerste meting werd duidelijk dat voor cluster 1 onderwijs geldt dat informatie over de wachtlijsten beter centraal kon worden opgevraagd. Voor 2 onderwijs geldt dat informatie over specifiek de onderzoekslijst beter centraal kon worden opgevraagd. Vandaar dat een aantal vragen centraal is gesteld aan vertegenwoordigers uit cluster 1 en 2 onderwijs.

Na sluiting van de vragenlijst is de respons geanalyseerd. Daarbij is gekeken naar de totale respons en de respons per regio. Voor de regio's met 20 tot en met 40 vestigingen streefden we naar een responspercentage van tenminste 60%, voor die met meer dan 40 vestigingen naar tenminste 50%. Wanneer deze percentages niet behaald waren, hebben we vestigingen opgebeld om zo alsnog enkele gegevens over de aanwezigheid van een eventuele plaatsingslijst op te halen. Daarbij richtten we ons op de vragen:

- Heeft de vestiging een plaatsingslijst?
- Zo ja; hoeveel leerlingen staan er op de lijst?
- Zo ja; op welke termijn kunnen deze leerlingen naar verwachting worden geplaatst?

Drie scholen die hebben gereageerd in de belronde zijn niet meegenomen in de respons en analyse, omdat zij onvoldoende zicht hadden op de leerlingen op de plaatsingslijst.

Respons

In tabel A1, A2, A3, A4 en A5 hebben we de respons en de responspercentages opgenomen voor de vragen(lijst) om het actuele beeld van de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs te kunnen vormen. Deze tabellen zijn aangevuld met de respons uit de belronde.

[20] https://duo.nl/open_onderwijsdata/primair-onderwijs/scholen-en-adressen/hoofd-nevenvestigingen-sbo-vso.jsp

Tabel A1: *Populatie, respons en responspercentages*

	Populatie	Respons	Responspercentage	Respons incl. belronde	Responspercentage incl. belronde
SBO	**263**	**91**	***35%***	**150**	***57%***
SO	**214**	**85**	***40%***	**116**	***54%***
Cluster 1	1	1*	*100%*	*1**	*100%*
Cluster 2	56	23	*41%*	36	*64%*
Cluster 3	56	28	*50%*	35	*63%*
Cluster 4	101	33	*33%*	44	*44%*
VSO	**216**	**67**	***31%***	**102**	***47%***
Cluster 2	17	4	*24%*	6	*35%*
Cluster 3	45	10	*22%*	16	*36%*
Cluster 4	154	53	*34%*	80	*52%*
(V)SO	**152**	**58**	***38%***	**85**	***56%***
Cluster 1	7	7*	*100%*	7*	*100%*
Cluster 2	3	1	*33%*	1	*33%*
Cluster 3	114	38	*33%*	62	*54%*
Cluster 4	28	12	*43%*	15	*54%*
TOTAAL	**845**	**301**	***45%***	**453**	***53%***

*Cluster 1 scholen zijn centraal uitgezet bij de twee vertegenwoordigers van de onderwijsvestigingen voor cluster 1

Tabel A2: *Populatie, respons en responspercentage vragenlijst en belronde per onderwijssoort*[21]

	Populatie	Respons	Responspercentage	Respons incl. belronde	Responspercentage incl. belronde
SBO	263	91	*35%*	150	*57%*
SO	214	84	*40%*	115	*54%*
VSO	216	67	*31%*	102	*47%*
(V)SO	152	51	*38%*	78	*56%*
TOTAAL	845	293	*35%*	445	*53%*

Tabel A3: *Populatie, respons en responspercentage vragenlijst en belronde per cluster*[21]

	Populatie	Respons	Responspercentage	Respons incl. belronde	Responspercentage incl. belronde
Cluster 1	8	-	-	-	-
Cluster 2	76	28	*37%*	43	*57%*
Cluster 3	215	76	*35%*	113	*53%*
Cluster 4	283	98	*35%*	139	*49%*
TOTAAL	582	202	*35%*	303	*51%*

Bij uitsplitsingen op regioniveau hebben we de regio's Passend Onderwijs PO en VO als uitgangspunt genomen. Bij deze uitsplitsingen wordt, zoals eerder toegelicht, alleen de respons van onderwijsvestigingen voor cluster 3 en 4 onderwijs en voor het sbo meegenomen.

[21] Cluster 1 ontbreekt omdat naar aanleiding van de eerste peiling in dit monitoronderzoek met de opdrachtgever en vertegenwoordigers is afgesproken dat het voor dit cluster passender is om de vragen centraal te stellen aan de vertegenwoordigers van cluster 1 onderwijs.

Aan de onderwijsvestigingen van cluster 2 zijn de vragen over de onderzoekslijst in de vragenlijst niet gesteld. De onderzoekslijst wordt in dit cluster namelijk op overkoepelend niveau, namelijk door de Commissies van Onderzoek van de vier cluster 4 instellingen, bijgehouden. Op vestigingsniveau zijn gegevens hierover dus niet bekend.

Tabel A4: *Populatie, respons en responspercentages per regio Passend Onderwijs PO.*

	Populatie	Respons	Responspercentage	Respons incl. belronde	Responspercentage incl. belronde
PO-20	29	12	*41%*	18	*62%*
PO-21	31	9	*29%*	18	*58%*
PO-22	22	8	*36%*	14	*64%*
PO-23	55	19	*35%*	27	*49%*
PO-24	23	11	*48%*	15	*65%*
PO-25	122	49	*40%*	63	*52%*
PO-26	39	17	*44%*	20	*51%*
PO-27	109	33	*30%*	53	*49%*
PO-28	172	59	*34%*	86	*50%*
PO-29	24	1	*4%*	16	*67%*
PO-30	82	30	*37%*	46	*56%*
PO-31	53	17	*32%*	26	*49%*
TOTAAL	**761**	**265**	***35%***	**402**	***53%***

Tabel A5: *Populatie, respons en responspercentages per regio Passend Onderwijs VO.*

	Populatie	Respons	Responspercentage	Respons incl. belronde	Responspercentage incl. belronde
VO-20	29	12	*41%*	18	*62%*
VO-21	31	9	*29%*	18	*58%*
VO-22	22	8	*36%*	14	*64%*
VO-23	56	20	*36%*	28	*50%*
VO-24	22	10	*45%*	14	*64%*
VO-25	124	49	*40%*	64	*52%*
VO-26	39	17	*44%*	20	*51%*
VO-27	109	33	*30%*	53	*49%*
VO-28	172	59	*34%*	86	*50%*
VO-29	22	1	*5%*	16	*73%*
VO-30	84	30	*36%*	46	*55%*
VO-31	51	17	*33%*	25	*49%*
TOTAAL	**761**	**265**	***35%***	**402**	***53%***

Representativiteit

We hebben de responsgroep vergeleken met de populatie om te bepalen in hoeverre de responsgroep representatief is voor de populatie. Daarbij hebben we gekeken naar de spreiding van de respons over de onderwijssoorten en regio's Passend Onderwijs PO en regio's Passend Onderwijs VO.

We hebben gekeken naar in hoeverre de onderwijssoorten binnen de responsgroep in dezelfde mate vertegenwoordigd zijn als binnen de populatie. Dat doen we aan de hand van percentages, zie tabel A6. Wanneer we de derde en de vijfde kolom van tabel A6 met elkaar vergelijken, zien we dat de percentages vergelijkbaar zijn (met afwijkingen van maximaal 3%). We achten de responsgroep voldoende representatief als het gaat om de spreiding van onderwijssoorten.

Tabel A6: *Representativiteit respons vragenlijst als het gaat om spreiding onderwijssoorten.*

	Populatie (N=937)		Responsgroep (n=293)		Responsgroep incl. belronde (n=445)	
SBO	**263**	***31%***	**91**	***31%***	**150**	***34%***
SO	**214**	***26%***	**84**	***29%***	**115**	***26%***
Cluster 2	56	*7%*	23	*8%*	36	*8%*
Cluster 3	46	*7%*	28	*10%*	35	*8%*
Cluster 4	101	*12%*	33	*11%*	44	*10%*
VSO	**216**	***26%***	**67**	***23%***	**102**	***23%***
Cluster 2	17	*2%*	4	*1%*	6	*1%*
Cluster 3	45	*5%*	10	*3%*	16	*4%*
Cluster 4	154	*18%*	53	*18%*	80	*18%*
(V)SO	**152**	***18%***	**51**	***17%***	**78**	***18%***
Cluster 2	3	*0,4%*	1	*0%*	1	*0,2%*
Cluster 3	114	*14%*	38	*13%*	62	*14%*
Cluster 4	28	*3%*	12	*4%*	15	*3%*

We hebben de responsgroep ook vergeleken met de populatie gelet op de regio's waarbinnen zij vallen. Daarbij namen we alleen de vestigingen uit het sbo en cluster 3 en 4 van het so, (v)so en vso mee, omdat zij vallen onder de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Voor cluster 2 vestigingen is dat niet het geval. We keken naar de volgende regio-indelingen:

- Een regionale indeling o.b.v. regio passend onderwijs PO (tabel A7)
- Een regionale indeling o.b.v. regio passend onderwijs VO (tabel A8)

Tabel A7: *Representativiteit responsgroep als het gaat om spreiding regio's Passend Onderwijs PO*

	Populatie (N=761)		Responsgroep (n=265)		Responsgroep incl. belronde (n=402)	
PO-20	29	*4%*	12	*5%*	18	*4%*
PO-21	31	*4%*	9	*3%*	18	*4%*
PO-22	22	*3%*	8	*3%*	14	*3%*
PO-23	55	*7%*	19	*7%*	27	*7%*
PO-24	23	*3%*	11	*4%*	15	*4%*
PO-25	122	*16%*	49	*18%*	63	*16%*
PO-26	39	*5%*	17	*6%*	20	*5%*
PO-27	109	*14%*	33	*13%*	53	*13%*
PO-28	172	*23%*	59	*22%*	86	*21%*
PO-29	24	*3%*	1	*0,4%*	16	*4%*
PO-30	82	*11%*	30	*11%*	46	*11%*
PO-31	53	*7%*	17	*6%*	26	*6%*

Tabel A8: *Representativiteit responsgroep als het gaat om spreiding regio's Passend Onderwijs VO*

	Populatie (N=761)		Responsgroep (n=265)		Responsgroep incl. belronde (n=402)	
VO-20	29	*4%*	12	*5%*	18	*4%*
VO-21	31	*4%*	9	*3%*	18	*4%*
VO-22	22	*3%*	8	*3%*	14	*3%*
VO-23	56	*7%*	20	*8%*	28	*7%*
VO-24	22	*3%*	10	*4%*	14	*3%*
VO-25	124	*16%*	49	*19%*	64	*16%*
VO-26	39	*5%*	17	*6%*	20	*5%*
VO-27	109	*14%*	33	*13%*	53	*13%*
VO-28	172	*23%*	59	*22%*	86	*21%*
VO-29	22	*3%*	1	*0,4%*	16	*4%*
VO-30	84	*11%*	30	*11%*	46	*11%*
VO-31	51	*7%*	17	*6%*	25	*6%*

Ook als het gaat om de spreiding van vestigingen over de regio's achten we de responsgroep voldoende vergelijkbaar met de populatie (met afwijkingen van maximaal 1%).

Bijlage 2 Overige tabellen en figuren

Tabel B1: *Percentage vestigingen met een plaatsingslijst, onderzoekslijst en interesselijst per regio Passend Onderwijs PO*

Regio	Respons plaatsingslijst (vragenlijst + belronde)	Percentage vestigingen met plaatsingslijst	Respons onderzoeks- en interesselijst (vragenlijst)	Percentage vestigingen met onderzoekslijst	Percentage vestigingen met interesselijst
PO-20	18	11%	12	67%	33%
PO-21	18	17%	9	33%	44%
PO-22	14	36%	8	63%	75%
PO-23	27	7%	19	26%	53%
PO-24	16	27%	11	36%	55%
PO-25	63	16%	49	31%	55%
PO-26	20	25%	17	41%	65%
PO-27	53	30%	33	58%	55%
PO-28	86	33%	59	49%	66%
PO-29	16	6%	1	0%	0%
PO-30	46	22%	30	47%	63%
PO-31	26	8%	17	24%	53%

Tabel B2: *Percentage vestigingen met een plaatsingslijst, onderzoekslijst en interesselijst per regio Passend Onderwijs VO*

Regio	Respons plaatsingslijst (vragenlijst + belronde)	Percentage vestigingen met plaatsingslijst	Respons onderzoeks- en interesselijst (vragenlijst)	Percentage vestigingen met onderzoekslijst	Percentage vestigingen met interesselijst
VO-20	18	11%	12	67%	33%
VO-21	18	17%	9	33%	44%
VO-22	14	36%	8	63%	75%
VO-23	28	7%	20	30%	55%
VO-24	14	29%	10	30%	50%
VO-25	64	16%	49	31%	55%
VO-26	20	25%	17	41%	65%
VO-27	53	30%	33	58%	55%
VO-28	86	33%	59	49%	66%
VO-29	16	6%	1	0%	0%
VO-30	46	22%	30	47%	63%
VO-31	25	8%	17	24%	53%

Figuur B3: *Het percentage vestigingen met een plaatsingslijst dat aangeeft dat er sprake is van de ondersteuningsbehoefte bij de leerlingen op de plaatsingslijst, weergegeven per onderwijssoort*

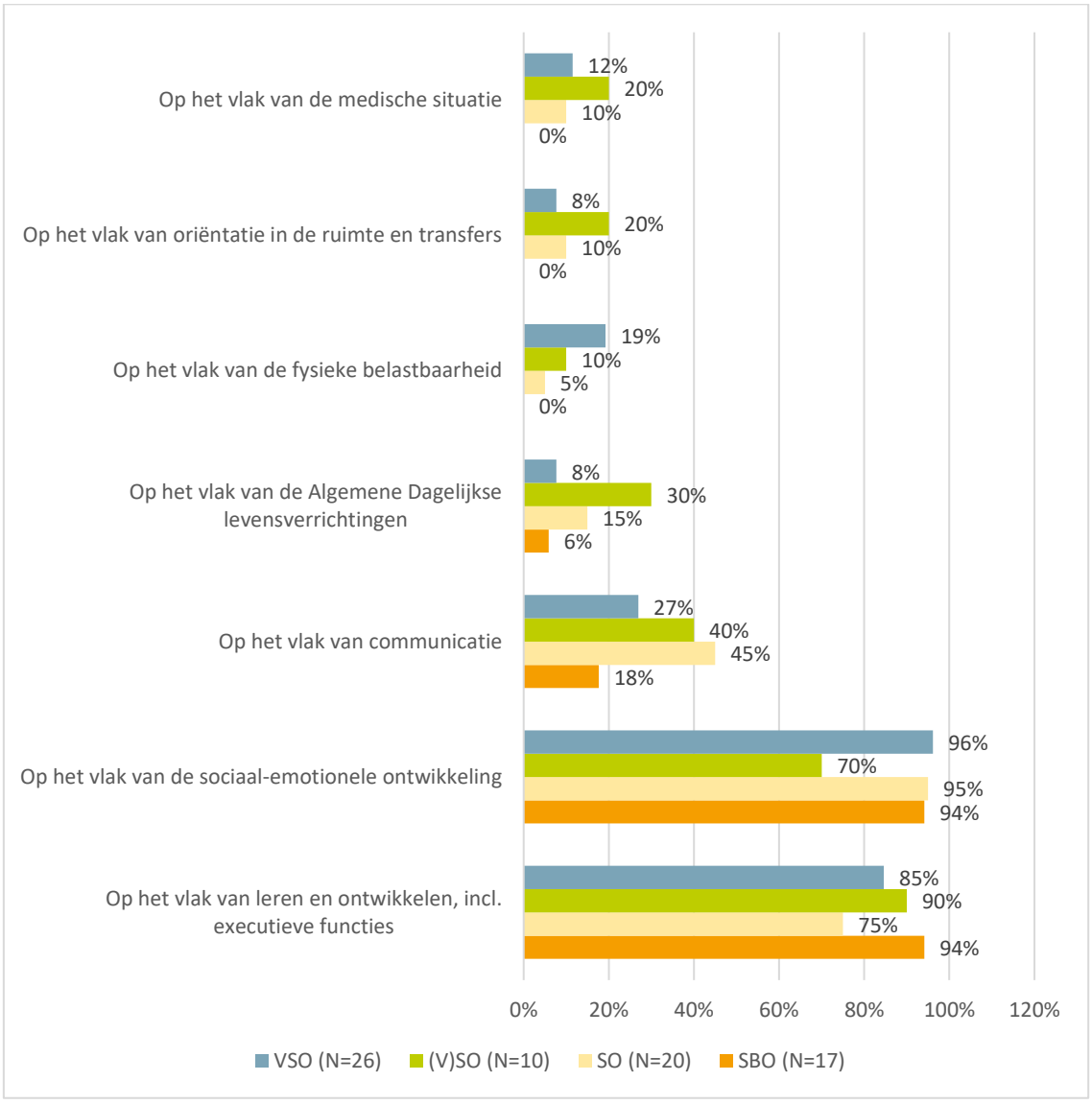

Tabel B4: *Huidig verblijf van de leerlingen op de plaatsingslijst, weergegeven in percentages per onderwijssoort (N vestigingen=71)*

	(V)SO (N=9)	SBO (N=16)	SO (N=20)	VSO (N=26)
School van herkomst regulier onderwijs (m.u.v. sbo)	11%	64%	32%	42%
School van herkomst in het sbo	3%	10%	4%	1%
School van herkomst in het (v)so	23%	2%	11%	22%
School van herkomst praktijkonderwijs	-	-	-	1%
Dagbesteding	9%	3%	16%	2%
Medisch kinderdagverblijf	11%	7%	1%	-
Residentiële instelling	11%	-	1%	3%
Thuis met onderwijsaanbod	-	3%	-	3%
Thuis zonder onderwijsaanbod	3%	0%	30%	15%
Tussenvoorziening	-	-	1%	4%
Voorschoolse voorziening	29%	7%	1%	2%
Leerling is nog niet leerplichtig	-	3%	2%	-
Overig	-	-	-	6%

Tabel B5: *Redenen bestaan plaatsingslijst, gesplitst per onderwijssoort*

	(V)SO (N=10)	SBO (N=17)	SO (N=20)	VSO (N=26)
Gebrek aan fysieke ruimte in de school/klas	60%	24%	30%	50%
Het maximale aantal leerlingen bij ons op school is bereikt, gelet op het onderwijsconcept dat wij hanteren	10%	18%	25%	38%
Het maximale aantal leerlingen in de klas waar de leerling voor in aanmerking komt is bereikt, gelet op het onderwijsconcept dat wij hanteren	80%	59%	45%	88%
Ontoereikende bekostiging voor benodigd onderwijsaanbod	-	-	-	-
Ontoereikende bekostiging voor benodigd zorgaanbod	-	6%	-	-
Onvoldoende expertise om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoefte(n)	-	12%	-	8%
Onvoldoende onderwijspersoneel beschikbaar (capaciteit)	10%	6%	5%	8%
Onvoldoende zorgpersoneel beschikbaar (capaciteit)	-	6%	-	-
Leerling maakt eerst een lopend traject elders af	-	24%	-	12%
Overig	-	12%	25%	8%

Figuur B6: *Verwachte termijn voor plaatsing van leerlingen op plaatsingslijst, weergegeven in percentages leerlingen per onderwijssoort (N=71)*

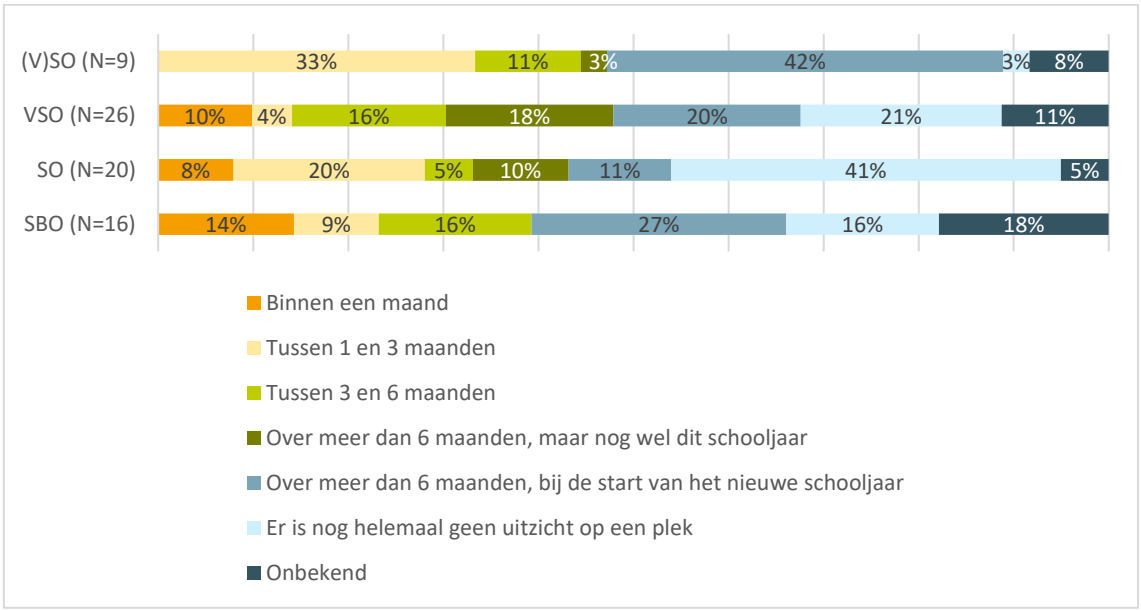
(V)SO (N=9)
33%
11%
3%
42%
3%
8%
VSO (N=26)
10%
4%
16%
18%
20%
21%
11%
SO (N=20)
8%
20%
5%
10%
11%
41%
5%
SBO (N=16)
14%
9%
16%
27%
16%
18%
Binnen een maand
Tussen 1 en 3 maanden
Tussen 3 en 6 maanden
Over meer dan 6 maanden, maar nog wel dit schooljaar
Over meer dan 6 maanden, bij de start van het nieuwe schooljaar
Er is nog helemaal geen uitzicht op een plek
Onbekend

Rapportage 4

Monitoronderzoek Wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs: Peiling 4, najaar 2025

Oberon

Postbus 1423, 3500 BK Utrecht
t 030 230 60 90 | f 030 230 60 80
info@oberon.eu | www.oberon.eu

Utrecht, 31 maart 2026
In opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap